

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 grudnia 2014r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSA Przemysław Strach

Sędziowie: SSA Urszula Duczmal

SSA Marek Kordowiecki (spr.)

Protokolant: st.sekr.sądowy Magdalena Ziembiewicz

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Zbigniewa Frankowskiego

po rozpoznaniu w dniu 16.12.2014 r.

sprawy **M. G. (1), M. G. (2), B. B. (1) i Z. G.**

oskarżonych z art. 286§1 k.k. w zw. z art. 294§1 k.k. i inne

na skutek apelacji wniesionych przez obrońców wyżej wymienionych oskarżonych

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 3 grudnia 2013 roku sygn. akt III K 353/08

I. uchyła zaskarżony wyrok w części skazującej oskarżonego B. B. (1) w punkcie 11 oraz w części dotyczącej orzeczonych na podstawie art. 45§1 k.k. wobec oskarżonych M. G. (1), M. G. (2), B. B. (1) i Z. G. w punktach 1 b, 2 b, 3 b, 4 b, 5 b, 8 b, 10 b, 11 b oraz 13 b środków karnych i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania;

II. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- uchyła orzeczone w punkcie 19 c wobec oskarżonego B. B. (1) kary łączne i środek karny,
- obniża wysokość stawki dziennej kar grzywny orzeczonych wobec oskarżonego B. B. (1) w punktach 10 i 12 do 35 (trzydzieści pięć) złotych,
- na podstawie art. 85 k.k. i art. 39§1 i 2 k.k.s. łączy orzeczone wobec tego oskarżonego kary pozbawienia wolności i kary grzywny i wymierza mu kary łączne 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności i grzywny w liczbie 200 (dwieście) stawek dziennych w wysokości po 35 (trzydzieści pięć) złotych każda z nich,
- z opisu czynu przypisanego oskarżonej Z. G. w punkcie 14 eliminuje stwierdzenie „oraz nierzetelnie prowadziła księgi rachunkowe i rejestry zakupu i sprzedaży prowadzone dla celów towarów i usług za 2003 r.” oraz z podstawy kwalifikacji prawnej tego przestępstwa skarbowego eliminuje przepisy art. 61§1 k.k.s. i art. 37§1 pkt 3 k.k.s. oraz z podstawy prawnej wymierzonej kary za ten czyn eliminuje przepis art. 38§2 pkt 1 k.k.s.,
- eliminuje z podstawy kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonej Z. G. w punkcie 13 przepis art. 273 k.k.,

- eliminuje z podstaw kwalifikacji prawnej przestępstw skarbowych przypisanych oskarżonym M. G. (1) i M. G. (2) w punktach 6 i 7, oskarżonemu M. G. (1) w punkcie 9 i oskarżonemu B. B. (1) w punkcie 12 przepis art. 37§1 pkt 3 k.k.s., zaś z podstaw wymiaru kar za te przestępstwa skarbowe eliminuje przepis art. 38§2 pkt 1 k.k.s.,

- obniża wysokość stawki dziennej kar grzywny orzeczonych wobec oskarżonych M. G. (1) i M. G. (2) w punktach 1, 2, 5, 6, 7 i 9 do 30 (trzydzieści) złotych,

- uchyla orzeczenia o karach łącznych i środka karnym wymierzonych oskarżonym M. G. (1) i M. G. (2) w punktach 19 a i b,

- przyjmuje, iż czyny przypisane oskarżonemu M. G. (1) w punktach 3, 4 i 8 zostały popełnione w warunkach ciągu przestępstw z art. 91§1 k.k. i za ciąg ten na podstawie art. 294§1 k.k. w zw. z art. 11§3 k.k. w zw. z art. 91§1 k.k. oraz art. 33§1-3 k.k. wymierza mu karę 3 (trzech) lat pozbawienia wolności oraz grzywny w liczbie 300 (trzysta) stawek dziennych w wysokości po 30 (trzydzieści) złotych każda oraz na podstawie art. 41§2 k.k. orzeka wobec tego oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z handlem paliwami na okres 4 (czterech) lat,

- przyjmuje, iż czyny przypisane oskarżonemu M. G. (2) w punktach 3 i 4 zostały popełnione w warunkach ciągu przestępstw z art. 91§1 k.k. i za ciąg ten na podstawie art. 294§1 k.k. w zw. z art. 11§3 k.k. w zw. z art. 91§1 k.k. oraz art. 33§1-3 k.k. wymierza mu kary 2 (dwóch) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywny w liczbie 280 (dwieście osiemdziesiąt) stawek dziennych w wysokości po 30 (trzydzieści) złotych każda oraz na podstawie art. 41§2 k.k. orzeka wobec tego oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z handlem paliwami na okres 3 (trzech) lat,

- na podstawie art. 85 k.k., art. 86§1 i 2 k.k., art. 90§2 k.k., art. 91§2 k.k. oraz art. 39§1 i 2 k.k.s. łączy orzeczone wobec oskarżonych M. G. (1) i M. G. (2) kary pozbawienia wolności, grzywny oraz środki karne zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z handlem paliwami i orzeka wobec oskarżonego M. G. (1) kary łączne 3 (trzech) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności i grzywny w liczbie 300 (trzystu) stawek dziennych w wysokości po 30 (trzydzieści złotych) każda z nich oraz środek karny zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z handlem paliwami na okres 4 lat oraz orzeka wobec oskarżonego M. G. (2) kary łączne 2 (dwóch) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności i grzywny w liczbie 280 (dwieście osiemdziesiąt) stawek dziennych w wysokości po 30 (trzydzieści złotych) każda z nich oraz środek karny zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z handlem paliwami na okres 3 lat,

- obniża wysokość stawki dziennej kar grzywny i kary łącznej grzywny orzeczonych wobec oskarżonej Z. G. w punktach 13, 14 i 19 d do 30 (trzydziestu) złotych;

III. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części;

IV. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokatów J. R., A. R. i A. G. (1) kwoty po 885,60 (osiemset osiemdziesiąt pięć złotych sześćdziesiąt groszy) złotych (w tym VAT) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej obrony udzielonej oskarżonym z urzędu w postępowaniu apelacyjnym,

V. zwalnia oskarżonych od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze oraz zwalnia oskarżoną Z. G. od opłaty za obie instancje, natomiast wymierza pozostałym oskarżonym opłaty za obie instancje i tak:

- oskarżonemu M. G. (1) w kwocie 2.200,00 zł,

- oskarżonemu M. G. (2) w kwocie 2.080,00 zł,

- oskarżonemu B. B. (1) w kwocie 1.700,00 zł.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 3 grudnia 2013 r. w sprawie o sygn. akt III K 353/08 uznał:

1. oskarżonych M. G. (1) i M. G. (2) za winnych popełnienia przestępstwa z art. 286§1 k.k. w zw. z art. 294§1 k.k., art. 271§1 i 3 k.k., art. 270§1 k.k., art. 273 k.k. i art. 299§1, 5 i 6 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k. i za przestępstwo to na podstawie art. 294§1 k.k. w zw. z art. 11§3 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k. oraz art. 33§2 k.k. wymierzył im kary po 2 lata i 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywny w liczbie po 200 stawek dziennych w wysokości po 100 zł każda, na podstawie art. 45§1 k.k. orzekł wobec każdego z oskarżonych przepadek ½ części równowartości korzyści majątkowej uzyskanej z popełnienia przestępstwa, tj. w kwocie po 2.468.428,03 zł i na podstawie art. 41§2 k.k. orzekł wobec każdego z oskarżonych środek karny zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z handlem paliwami na okres 4 lat;

2. oskarżonych M. G. (1) i M. G. (2) za winnych popełnienia przestępstwa z art. 286§1 k.k. w zw. z art. 294§1 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k. i za przestępstwo to na podstawie art. 294§1 k.k. w zw. z art. 11§3 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k. oraz art. 33§2 k.k. wymierzył im kary po 2 lata pozbawienia wolności i grzywny w liczbie po 180 stawek dziennych w wysokości po 100 zł każda z nich, na podstawie art. 45§1 k.k. orzekł wobec każdego z oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa przepadek po 1/3 części równowartości korzyści majątkowej uzyskanej z popełnienia przestępstwa, tj. w kwocie po 691.441,94 zł i na podstawie art. 41§2 k.k. orzekł wobec każdego z oskarżonych środek karny w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z handlem paliwami na okres 3 lat;

3. oskarżonych M. G. (1) i M. G. (2) za winnych popełnienia przestępstwa z art. 286§1 k.k. w zw. z art. 294§1 k.k., art. 271§1 i 3 k.k., art. 270§1 k.k., art. 299§1, 5 i 6 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k. i za przestępstwo to na podstawie art. 294§1 k.k. w zw. z art. 11§3 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k. oraz art. 33§2 k.k. wymierzył im kary po 1 roku i 2 miesiące pozbawienia wolności oraz grzywny w liczbie po 100 stawek dziennych w wysokości po 100 zł każda z nich, na podstawie art. 45§1 k.k. orzekł wobec każdego z oskarżonych przepadek ½ części równowartości korzyści majątkowej uzyskanej z popełnienia przestępstwa, tj. w kwocie po 117.269,40 zł i na podstawie art. 41§2 k.k. orzekł wobec każdego z oskarżonych środek karny w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z handlem paliwami na okres 1 roku;

4. oskarżonych M. G. (1) i M. G. (2) za winnych popełnienia przestępstwa z art. 286§1 k.k. w zw. z art. 294§1 k.k., art. 271§1 i 3 k.k., art. 270§1 k.k., art. 299§1, 5 i 6 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k. i za przestępstwo to na podstawie art. 294§1 k.k. w zw. z art. 11§3 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k. oraz art. 33§2 k.k. wymierzył im kary po 3 lata i 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywny w liczbie po 280 stawek dziennych w wysokości po 100 zł każda z nich, na podstawie art. 45§1 k.k. orzekł wobec każdego z oskarżonych przepadek ½ części równowartości korzyści majątkowej uzyskanej z popełnienia przestępstwa, tj. w kwocie po 6.445.351,23 zł i na podstawie art. 41§2 k.k. orzekł wobec każdego z oskarżonych środek karny w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z handlem paliwami na okres 4 lat;

5. oskarżonych M. G. (1) i M. G. (2) za winnych popełnienia przestępstwa z art. 286§1 k.k. w z. z art. 294§1 k.k., art. 273 k.k., art. 299§1, 5 i 6 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za przestępstwo to na podstawie art. 294§1 k.k. w zw. z art. 11§3 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k. oraz art. 33§2 k.k. wymierzył im kary po 2 lata pozbawienia wolności oraz grzywny w liczbie po 180 stawek dziennych w wysokości po 100 zł każda z nich, na podstawie art. 45§1 k.k. orzekł wobec każdego z oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa przepadek części równowartości korzyści majątkowej uzyskanej z popełnienia przestępstwa, tj. w kwocie po 342.294,45 zł oraz na podstawie art. 41§2 k.k. orzekł wobec każdego z oskarżonych środek karny w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z handlem paliwami na okresy 3 lat;

6. oskarżonych M. G. (1) i M. G. (2) za winnych popełnienia przestępstwa skarbowego z art. 56§1 k.k.s. w zb. z art. 18§3 k.k. w zw. z art. 54§1 k.k.s. w zw. z art. 20§2 k.k.s. w zb. z art. 61§1 k.k.s. w zb. z art. 60§1 k.k.s. w zb. z art. 62§2 k.k.s. w zw. z art. 7§1 k.k.s. w zw. z art. 6§2 k.k.s. w zw. z art. 37§1 pkt 3 k.k.s. i za przestępstwo to na podstawie art. 56§1 k.k.s. w zw. z art. 7§2 k.k.s. oraz art. 38§2 pkt 1 k.k.s. wymierzył im kary po 2 lata pozbawienia wolności oraz grzywny w liczbie po 250 stawek dziennych w wysokości po 100 zł każda z nich;

7. oskarżonych M. G. (1) i M. G. (2) za winnych popełnienia przestępstwa skarbowego z art. 18§3 k.k. w zw. z art. 56§1 k.k.s. w zb. z art. 20§2 k.k.s. w zw. z art. 54§1 k.k.s. w zw. z art. 62§2 k.k.s. w zw. z art. 7§1 k.k.s. w zw. z art. 6§2 k.k.s. w zw. z art. 37§1 pkt 3 k.k.s. i za przestępstwo to na podstawie art. 19§1 k.k. w zw. z art. 20§2 k.k.s. w zw. z art. 56§1 k.k.s. w zw. z art. 7§2 k.k.s. oraz art. 38§2 pkt 1 k.k.s. wymierzył im kary po 1 roku pozbawienia wolności oraz grzywny w liczbie po 150 stawek dziennych w wysokości po 100 zł każda z nich;

8. oskarżonego M. G. (1) za winnego popełnienia przestępstwa z art. 18§1 k.k. w zw. z art. 286§1 k.k. w zw. z art. 294§1 k.k. i art. 18§1 k.k. w zw. z art. 271§1 i 3 k.k. w zw. z art. 270§1 k.k. oraz art. 18§1 k.k. w zw. z art. 299§1, 5 i 6 k.k. i za przestępstwo to na podstawie art. 294§1 k.k. w zw. z art. 11§3 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k. oraz art. 33§2 k.k. wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności oraz grzywnę w liczbie 200 stawek dziennych w wysokości po 100 zł każda z nich, na podstawie art. 45§1 k.k. orzekł na rzecz Skarbu Państwa przepadek 1/2 części równowartości korzyści majątkowej uzyskanej z popełnienia przestępstwa, tj. w kwocie 746.554,17 zł oraz na podstawie art. 41§2 k.k. orzekł środek karny w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z handlem paliwami na okres 3 lat;

9. oskarżonego M. G. (1) za winnego popełnienia przestępstwa skarbowego z art. 18§3 k.k. w zw. z art. 56§1 k.k.s. w zb. z art. 20§2 k.k.s. w zw. z art. 54§1 k.k.s. w zw. z art. 7§1 k.k.s. w zw. z art. 6§2 k.k.s. w zw. z art. 37§1 pkt 3 k.k.s. i za przestępstwo to na podstawie art. 19§1 k.k. w zw. z art. 20§2 k.k.s. w zw. z art. 56§1 k.k.s. w zw. z art. 7§2 k.k.s. oraz art. 38§2 pkt 1 k.k.s. wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywny w liczbie 100 stawek dziennych w wysokości po 100 zł każda;

10. oskarżonego B. B. (1) za winnego popełnienia przestępstwa z art. 286§1 k.k. w zw. z art. 294§1 k.k., art. 271§1 i 3 k.k., art. 18§1 k.k. w zw. z art. 271§1 i 3 k.k. w zw. z art. 273 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k. i za przestępstwo to na podstawie art. 294§1 k.k. w zw. z art. 11§3 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k. oraz art. 33§2 k.k. wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności oraz grzywnę w liczbie 180 stawek dziennych w wysokości po 100 zł każda z nich, na podstawie art. 45§1 k.k. orzekł na rzecz Skarbu Państwa przepadek 1/3 równowartości korzyści majątkowej uzyskanej z popełnienia przestępstwa, tj. w kwocie 691.441,94 zł oraz na podstawie art. 41§2 k.k. orzekł środek karny w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z handlem paliwami na okres 3 lat;

11. oskarżonego B. B. (1) za winnego popełnienia przestępstwa z art. 286§1 k.k. w zw. z art. 294§1 k.k., art. 271§1 i 3 k.k., art. 18§1 k.k. w zw. z art. 271§1 i 3 k.k. w zw. z art. 273 k.k., art. 299§1, 5 i 6 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k. i za przestępstwo to na podstawie art. 294§1 k.k. w zw. z art. 11§3 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k. oraz art. 33§2 k.k. wymierzył mu karę 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w liczbie 200 stawek dziennych w wysokości po 100 zł każda z nich, na podstawie art. 45§1 k.k. orzekł na rzecz Skarbu Państwa przepadek części równowartości korzyści majątkowej uzyskanej z popełnienia przestępstwa, tj. w kwocie 2.218.511,59 zł oraz na podstawie art. 41§2 k.k. orzekł środek karny w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z handlem paliwami na okres 3 lat;

12. oskarżonego B. B. (1) za winnego popełnienia przestępstwa skarbowego z art. 56§1 k.k.s. w zb. z art. 18§3 k.k. w zw. z art. 54§1 k.k.s. w zw. z art. 20§2 k.k.s. w zb. z art. 54§1 k.k.s. w zb. z art. 61§1 k.k.s. w zb. z art. 60§1 k.k.s. w zb. z art. 62§2 k.k.s. w zw. z art. 7§1 k.k.s. w zw. z art. 6§2 k.k.s. w zw. z art. 37§1 pkt 3 k.k.s. i za przestępstwo to na podstawie art. 56§1 k.k.s. w zw. z art. 7§2 k.k.s. oraz art. 38§2 pkt 1 k.k.s. wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności i grzywny w liczbie 150 stawek dziennych w wysokości po 100 zł każda z nich;

13. oskarżoną Z. G. za winną popełnienia przestępstwa z art. 286§1 k.k. w zw. z art. 294§1 k.k., art. 271§1 i 3 k.k. w zw. z art. 270§1 k.k. w zw. z art. 273 k.k. oraz art. 299§1, 5 i 6 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k.

i za przestępstwo to na podstawie art. 294§1 k.k. w zw. z art. 11§3 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k. oraz art. 33§2 k.k. wymierzył jej karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w liczbie 150 stawek dziennych w wysokości po 60 zł każda z nich, na podstawie art. 45§1 k.k. orzekł na rzecz Skarbu Państwa przepadek 1/2 części równowartości korzyści majątkowej uzyskanej z popełnienia przestępstwa, tj. w kwocie 746.554,17 zł oraz na podstawie art. 41§2 k.k. orzekł środek karny w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z handlem paliwami na okres 2 lat;

14. oskarżoną Z. G. za winną popełnienia przestępstwa skarbowego z art. 56§1 k.k.s. oraz art. 18§3 k.k. w zw. z art. 54§1 k.k.s. w zb. z art. 20§2 k.k.s. w zw. z art. 61§1 k.k.s. w zw. z art. 7§1 k.k.s. w zw. z art. 6§2 k.k.s. w zw. z art. 37§1 pkt 3 k.k.s. i za przestępstwo to na podstawie art. 56§1 k.k.s. w zw. z art. 7§2 k.k.s. oraz art. 38§2 pkt 1 k.k.s. wymierzył jej karę 7 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywny w liczbie 70 stawek dziennych w wysokości po 60 zł każda z nich

a nadto na podstawie art. 85 k.k., art. 86§1 i 2 k.k., art. 90§2 k.k. oraz art. 39§1 i 2 k.k.s. połączył orzeczone wobec poszczególnych oskarżonych kary pozbawienia wolności, grzywny i środki karne w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z handlem paliwami i wymierzył oskarżonym:

a) M. G. (1) karę łączną 4 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności, grzywnę łączną w liczbie 320 stawek dziennych w wysokości po 100 zł każda z nich oraz środek karny w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z handlem paliwami na okres 6 lat,

b) M. G. (2) karę łączną 4 lat pozbawienia wolności, grzywnę łączną w liczbie 300 stawek dziennych w wysokości po 100 zł każda z nich oraz środek karny w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z handlem paliwami na okres 5 lat,

c) B. B. (1) karę łączną 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności, grzywnę łączną w liczbie 220 stawek dziennych w wysokości po 100 zł każda z nich oraz środek karny w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z handlem paliwami na okres 3 lata,

d) Z. G. karę łączną 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności, przy czym wykonanie tej kary na podstawie art. 69§1 i 2 k.k. oraz art. 70§2 k.k. warunkowo zawiesił na okres 3 lat próby, oddając oskarżoną na podstawie art. 73§2 k.k. pod dozór kuratora oraz grzywnę łączną w liczbie 150 stawek dziennych w wysokości po 60 zł każda z nich

a nadto na poczet orzeczonych kar zaliczył oskarżonym okresy rzeczywistego pozbawienia ich wolności w niniejszej sprawie oraz orzekł o kosztach procesu.

Wyrok ten zaskarżyli apelacjami obrońcy wskazanych oskarżonych.

Obrońca oskarżonego M. G. (3) ten wyrok w całości, zarzucając mu w apelacji:

1. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, tj.:

a) art. 7 k.p.k. poprzez brak wszechstronnej oceny materiału dowodowego i przeprowadzenie błędnej oceny dowodów w postaci wyjaśnień oskarżonego oraz zeznań świadków i wyprowadzeniu z tych dowodów błędnego wniosku, niezgodnego z zasadami logiki, że oskarżony M. G. (1) brał czynny udział w ustalaniu przestępczego proceduru razem z M. G. (2) oraz M. H., podczas, gdy jedynie zeznania M. H., które to zeznania należy traktować w charakterze pomówień, wskazują bezpośrednio na to, że M. G. (1) współpracował z przedsiębiorstwem (...) i wiedział, skąd pochodzi paliwo sprzedawane przez to przedsiębiorstwo, pozostały zaś materiał dowodowy nie potwierdza w pełnym zakresie tychże twierdzeń, co doprowadziło do błędnego przypisania oskarżonemu sprawstwa przestępstw opisanych w pkt 1-5, 6, 7, 8, 9 części rozstrzygającej wyroku;

b) art. 7 k.p.k. poprzez brak wszechstronnej oceny materiału dowodowego i przeprowadzenie błędnej i dowolnej oceny dowodów w postaci wyjaśnień oskarżonego oraz zeznań świadków i wyprowadzeniu z tych dowodów błędnego wniosku, niezgodnego z zasadami logiki, że oskarżony M. G. (1) wprowadził w błąd pracowników właściwego Urzędu Skarbowego co do okoliczności będących podstawą naliczenia świadczeń publicznoprawnych – w tym co do prawa

obniżenia kwoty podatku należnego z tytułu akcyzy i VAT o kwoty podatku naliczonego przy nabyciu towarów i usług, których faktycznie dane przedsiębiorstwo nie uiściło oraz że wprowadził w błąd ostatecznych nabywców paliwa co do wartości, rodzaju i jakości paliwa zbywanego im oraz faktu uiszczenia należnych świadczeń publicznoprawnych, podczas gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie taka okoliczność w ogóle nie wynika, z wyjaśnień oskarżonego, jak i świadków nie sposób wyprowadzić wniosku, że oskarżony z całą pewnością posiadał wiedzę w zakresie źródła pochodzenia paliwa, które było sprzedawane, a zatem prawidłowa ocena dowodów zgromadzonych w sprawie powinna prowadzić do uzasadnionych wątpliwości, czy oskarżony M. G. (1) wiedział, skąd pochodzi paliwo i czy brał czynny udział we wprowadzaniu go do obrotu, co skutkowało błędnym przypisaniem oskarżonemu sprawstwa z art. 286§1 k.k. w zw. z art. 294§1 k.k.;

c) art. 7 k.p.k. poprzez brak wszechstronnej oceny materiału dowodowego i przeprowadzenie błędnej oceny dowodów w postaci wyjaśnień oskarżonego oraz zeznań świadków i wyprowadzeniu z tych dowodów błędnego wniosku, niezgodnego z zasadami logiki, że oskarżony M. G. (1) poświadczał nieprawdę w szeregu dokumentów mających znaczenie prawne, a także używał takich dokumentów, podczas gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie taka okoliczność w ogóle nie wynika, z wyjaśnień oskarżonego, jak i świadków nie sposób wyprowadzić wniosku, że oskarżony był uprawniony do wystawienia tychże dokumentów i jako taka osoba poświadczył w nich nieprawdę co do okoliczności mających znaczenie prawne, a nadto, że w jego przypadku znajdzie zastosowanie art. 21§2 k.k., bowiem Sąd I instancji nie wykazał na czym miała polegać rola oskarżonego G. w posługiwaniu się podrobionymi dokumentami, jak i ich wystawianiu, co doprowadziło do błędnego przypisania oskarżonemu sprawstwa z art. 270§1 k.k. oraz art. 271§1 i 3 k.k.;

d) art. 7 k.p.k. poprzez brak wszechstronnej oceny materiału dowodowego i przeprowadzenie błędnej oceny dowodów w postaci wyjaśnień oskarżonego oraz zeznań świadków i wyprowadzeniu z tych dowodów błędnego wniosku, niezgodnego z zasadami logiki, że oskarżony M. G. (1) dopuścił się sprawstwa przestępstwa z art. 299§1 k.k., podczas gdy Sąd I instancji nie udowodnił, aby po stronie oskarżonego wystąpiły znamiona strony podmiotowej tegoż przestępstwa, zaś materiał dowodowy zgromadzony w przedmiotowej sprawie nie wykazał, aby oskarżony G. działał w celu utrudnienia czy udaremnienia stwierdzenia przestępnego pochodzenia środków – korzyści pochodzących z przestępstwa, co doprowadziło do błędnego przypisania oskarżonemu sprawstwa przestępstwa z art. 299§1 k.k.;

e) art. 5§2 k.p.k. poprzez rozstrzygnięcie na niekorzyść oskarżonego wątpliwości płynących z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie, tj. wskazujących na brak wiedzy po stronie oskarżonego co do źródła pochodzenia paliwa, jak i wątpliwości co do jego powiązań i współpracy z przedsiębiorstwem (...) a także M. H., których to wątpliwości nie udało się wyeliminować w toku postępowania

i w oparciu o te zarzuty wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Poznaniu.

Obrońca oskarżonego M. G. (2) zaskarżył ten wyrok w całości, zarzucając mu w apelacji:

1. obrazę przepisów postępowania, mającą istotny wpływ na treść zapadłego wyroku, a mianowicie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. poprzez dowolną, nieobiektywną, niezgodną z zasadami prawidłowego rozumowania, wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego, a nadto selektywną, skutkującą brakiem uwzględnienia okoliczności korzystnych dla oskarżonego, ocenę materiału dowodowego, przejawiającą się w szczególności w:

- uznaniu za w pełni wiarygodne zeznań M. H. w sytuacji, w której w kontekście wymogów oceny pomówień współsprawcy zeznania jego nie zasługują na uwzględnienie jako wartościowa podstawa ustaleń faktycznych,
- uznaniu, że oskarżony M. G. (2) z czynów opisanych w pkt 1, 2, 3, 4, 6, 7 części rozstrzygającej wyroku uczynił sobie stałe źródło dochodów w sytuacji, gdy materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie pozwala na poczynienie takich ustaleń;

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, skutkujący wadliwym ustaleniem, że:

- oskarżony M. G. (2) dopuścił się wszystkich zarzucanych mu przestępstw w sytuacji, gdy Sąd meriti nie wziął pod uwagę zakresu „legalnie” prowadzonej przez oskarżonego działalności obrotu paliwami płynnymi,

- oskarżony M. G. (2) dopuszczając się czynów opisanych w pkt 1, 2, 3, 4, 6, 7 części rozstrzygającej wyroku uczynił sobie stałe źródło dochodów, co miało wpływ na zaostrzenie odpowiedzialności karnej, w szczególności uniemożliwienie orzeczenia kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania w sytuacji, gdy materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie pozwala na poczynienie takich ustaleń,

nadto błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, skutkujący wadliwym ustaleniem, że:

- oskarżony z tytułu prac dodatkowych (świadczenie usług mycia karcherem) osiąga dochód w wysokości 1.500 PLN, która to okoliczność niewątpliwie miała wpływ na błędne ustalenie uzyskiwanych przez oskarżonego dochodów i ustalenie stawki dziennej grzywny w wysokości 100 PLN, podczas gdy w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że oskarżony osiąga z tego tytułu dodatkowy dochód jedynie 500 PLN;

3. obrazę przepisów prawa materialnego, tj. obrazę:

- art. 45§1 k.k. poprzez jego błędną wykładnię i w konsekwencji nieprawidłowe zastosowanie w sytuacji braku możliwości jednoznacznego ustalenia, czy oskarżony M. G. (2) osiągnął korzyść majątkową oraz ewentualnie w jakiej konkretnie wysokości taka korzyść została uzyskana,

- art. 33§3 k.k. poprzez ustalenie stawki dziennej grzywny wymierzonej oskarżonemu kary grzywny na kwotę 100 PLN w sytuacji, gdy oskarżony jest osobą posiadającą dwoje dzieci, wobec których jest zobowiązany do alimentacji w kwocie po 150 PLN miesięcznie, uzyskującą zarobki w wysokości 1.200 PLN miesięcznie oraz dodatkowo w kwocie 500 PLN z tytułu prac dorywczych, a nadto nie posiadającą żadnych oszczędności i majątku, a w konsekwencji dochody oskarżonego, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe uniemożliwiają ustalenie wysokości stawki dziennej grzywny na tak wysokim poziomie, uzasadniają natomiast jej obniżenie;

4. rażąco niewspółmierność kar jednostkowych i kary łącznej wymierzonej oskarżonemu w zaskarżonym wyroku, przejawiającą się w orzeczeniu wobec oskarżonego kary zbyt surowej w stosunku do przypisanej mu roli w przestępczym procederze, okoliczności sprawy, stopnia zawinienia, właściwości majątkowych i osobistych oskarżonego oraz jego sposobu życia po popełnieniu przestępstwa, która to kara jawi się w odczuciu społecznym jako rażąco niesprawiedliwa

i w oparciu o te zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanych mu czynów, ewentualnie o zmianę tego wyroku poprzez istotne złagodzenie wymierzonych oskarżonemu kar jednostkowych i kary łącznej, ewentualnie o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania.

Obrońca oskarżonego B. B. (1) zaskarżyła ten wyrok w całości, zarzucając mu w apelacji:

I. naruszenie art. 17§1 pkt 7 k.p.k. poprzez wydanie wyroku w niniejszej sprawie w sytuacji, gdy postępowanie karne co do tego samego czynu oskarżonego zostało już zakończone prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Pile, Wydział II Karny z dnia 11 lipca 2008 r. sygn. akt II K 535/07;

II. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 4 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., polegającą na wybiórczej i powierzchownej ocenie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, co doprowadziło Sąd do błędnego ustalenia stanu faktycznego, a w konsekwencji przyjęcia, iż oskarżony dopuścił się zarzucanych mu przestępstw

i w oparciu o te zarzuty wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanych mu przestępstw, ewentualnie o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Obrońca oskarżonej Z. G. zaskarżył ten wyrok w całości, zarzucając mu w apelacji:

1. odnośnie pkt 13:

a) obrazę przepisów prawa materialnego, polegającą na zakwalifikowaniu działania oskarżonej z art. 286§1 k.k. w zw. z art. 294§1, art. 271§1 i 3 k.k. w zw. z art. 270§1, art. 299§1, 5 i 6 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k., podczas gdy czyn, którego się dopuściła, można kwalifikować jedynie z art. 271§1 i 3 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k., art. 12 k.k. i 65§1 k.k.,

b) obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 2§1 pkt 1 i §2, art. 4, 5§2 i art. 7 k.p.k., która miała wpływ na treść wyroku, polegającą na wadliwej, sprzecznej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, tłumaczeniu nie dających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonej, a w konsekwencji dokonaniu ustaleń faktycznych nie znajdujących oparcia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym,

c) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, że osk. Z. G.:

- uzyskała z przestępstwa korzyść majątkową w kwocie 746.554,17 zł,
 - działała wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami,
 - działała w P., P. i innych miejscowościach,
 - działała w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, według przyjętego i zaakceptowanego podziału ról i zadań przy realizacji poszczególnych przestępczych przedsięwzięć,
 - wykorzystywała działalność przedsiębiorstw Zakład Usługowo-Produkcyjno-Handlowy (...), PHU (...) sp. z o.o.,
 - działała w celu upozorowania obrotu gospodarczego polegającego na handlu produktami ropopochodnymi i zatajenia rzeczywistego rozmiaru i charakteru prowadzonej działalności,
 - wprowadziła w błąd pracowników urzędu skarbowego,
 - doprowadziła nabywców paliw do niekorzystnego rozporządzenia mieniem,
- d) rażąco niewspółmierność (surowość) kary pozbawienia wolności i kary grzywny;

2. odnośnie pkt 14:

a) obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 2§1 pkt 1 i §2, art. 4, 5§2 i art. 7 k.p.k., która miała wpływ na treść wyroku, polegającą na wadliwej, sprzecznej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, tłumaczeniu nie dających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonej, a w konsekwencji dokonaniu ustaleń faktycznych nie znajdujących oparcia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym,

b) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, że osk. Z. G.:

- składając deklaracje podatku dotyczące podatku od towarów i usług (...) - 7 za miesiące lipiec-grudzień 2003 oraz podatku dochodowego za 2003 r. podawała nieprawdę po stronie kosztów zakupów, po stronie przychodów oraz podatku naliczonego i należnego,

- wprowadziła w błąd organy skarbowe,

- nierzetelnie prowadziła księgi rachunkowe, rejestry zakupu i sprzedaży,

- udzieliła M. G. (1) i innym osobom pomocnictwa do uchylenia się od opodatkowania,

- naraziła na uszczuplenie podatek w kwocie 1.504.898,86 zł;

3. odnośnie pkt 24 c - zasądzenie od osk. Z. G. na rzecz Skarbu Państwa opłaty w kwocie 2.100 zł w sytuacji, gdy sytuacja majątkowa oskarżonej nakazuje zwolnienie jej od tego obowiązku

i w oparciu o te zarzuty wniósł o uznanie oskarżonej w przypadku punktu 13 za winną przestępstwa z art. 271§1 i 3 k.k. i art. 273 w zw. z art. 11§2, art. 12 i art. 65§1 k.k., popełnionego w ten sposób, że w okresie od 3.07.2003 r. do 22.12.2003 r. poświadczyla nieprawdę w dokumentach w postaci faktur sprzedaży wymienionych w zarzucie XIII aktu oskarżenia i posłużyła się tymi dokumentami i wymierzenie jej za to przestępstwo kary 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na okres 3 lat i grzywny w liczbie 100 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości 1 stawki na kwotę 50 zł, a nadto uchylenie orzeczenia przepadku na rzecz Skarbu Państwa korzyści majątkowej w kwocie 746.554,17 zł i środka karnego w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z handlem paliwami na okres 2 lat, o uniewinnienie oskarżonej od popełnienia przestępstwa zarzuconego jej w punkcie XIV aktu oskarżenia, o uchylenie orzeczenia o karze łącznej i o zwolnienie oskarżonej od obowiązku uiszczenia opłaty, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje obrońców oskarżonych B. B. (1), M. G. (2) i Z. G. okazały się w zakresie postawionych zarzutów częściowo uzasadnione a nadto wszystkie apelacje okazały się celowe, bowiem doprowadziły do częściowej zmiany zaskarżonego wyroku w stosunku do wszystkich oskarżonych na ich korzyść.

Praktycznie apelujący podnoszą wszystkie z możliwych zarzutów określonych w art. 438 k.p.k., więc na wstępie należy zawrzeć kilka uwag natury ogólnej w zakresie prawidłowego procedowania w każdej sprawie, także tej, gdy m.in. jedynymi dowodami obciążającymi są wyjaśnienia czy zeznania, stanowiące tzw. pomówienie i to niezależnie od tego, czy pomówienie to pochodzi od świadka posiadającego status świadka koronnego czy świadka incognito, czy wreszcie tzw. „małego świadka koronnego”. W niniejszej sprawie osobą pomawiającą był świadek M. H., który swoimi wyjaśnieniami (i zeznaniami) obciążył oskarżonych M. G. (1), M. G. (2) i B. B. (1).

Zarzut błędu „dowolności” jest tylko wtedy słuszny, gdy zasadność ocen i wniosków, wyprowadzonych przez sąd orzekający z okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego, nie odpowiada prawidłowości logicznego rozumowania, przy czym dla swej skuteczności wymaga on od apelującego wykazania, jakich konkretnych uchybień w świetle wskazań wiedzy, doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania dopuścił się sąd w dokonanej ocenie materiału dowodowego a nie tylko ograniczenia się do własnej oceny tego materiału (por. wyrok SN z 20.02.1975 r., II K 355/74, OSNPG 1975, nr 9, poz. 84; wyrok SN z 22.01.1975 r., I Kr 197/74, OSNKW 1975, nr 5, poz. 58).

Sąd I instancji rozpoznając zarzuty stawiane w akcie oskarżenia powinien wszechstronnie w oparciu o konkretne dowody wyjaśnić sprawę poprzez ustalenie czy dany czyn przestępczy został popełniony przez oskarżonego a jeżeli tak to jaka powinna być jego kwalifikacja prawna, jakie były pobudki i motywy działania sprawcy, by w ten sposób przy ustaleniu sprawstwa oskarżonego dokonać odpowiedniego doboru kar i środków karnych, które pozostawałyby w pełnej zgodzie z zasadami wymiaru kary określonymi w art. 53 k.k.

Jednakże, aby takie ustalenia zostały poczynione prawidłowo, niezbędne jest dokładne przeprowadzenie postępowania, zwłaszcza w zakresie dowodów i oczywiście w zgodzie ze wszelkimi regułami zawartymi w kodeksie postępowania karnego. Przy takim ustalaniu, jeżeli w sprawie pojawiają się sprzeczne wersje tego samego zdarzenia i zgłasza się wnioski o przeprowadzenie dowodów na poparcie każdej z tych wersji, należy tak przeprowadzić postępowanie dowodowe, by w sposób jednoznaczny rozstrzygnąć, która z prezentowanych wersji jest prawdziwa, a którą należy odrzucić.

Dopiero poprawnie przeprowadzone postępowanie pozwoli sądowi orzekającemu na właściwe rozpoznanie stawianych w akcie oskarżenia zarzutów przeciwko konkretnemu oskarżonemu, by nie narazić się na zarzuty obrazy prawa procesowego, jak i błędu w ustaleniach faktycznych o charakterze dowolności i braku.

Motywy, jakimi kierował się sąd orzekający, powinny znaleźć pełne odzwierciedlenie w uzasadnieniu wyroku, z tym że powinno ono zostać sporządzone ze wszelkimi wymogami art. 424 k.p.k.

Uzasadnienie to ma stanowić dokument o charakterze sprawozdawczym i powinno polegać na przedstawieniu w sposób uporządkowany wyników narady z dokładnym wskazaniem – gdy chodzi o podstawę faktyczną wyroku – co sąd uznał za udowodnione, jak ocenił poszczególne dowody i dlaczego oparł się na jednych, odrzucając inne.

Uzasadnienie więc powinno wskazywać logiczny proces myślowy, który doprowadził sąd do wniosku o winie lub niewinności oskarżonego.

Niedopuszczalne jest globalne powoływanie się przez sąd na przeprowadzone na rozprawie dowody, lecz konieczne jest ustalenie zależności każdego z nich, w całości lub konkretnym fragmencie, od poszczególnych okoliczności faktycznych, które w sprawie wymagają udowodnienia i uzasadnienia. W razie zaistnienia sprzeczności między dowodami sąd powinien wyjaśnić w uzasadnieniu, na których z nich się oparł oraz dlaczego odrzucił inne.

Dodać też należy, że kodeks postępowania karnego, ani też ustawa z dnia 25 czerwca 1997 r. o świadku koronnym (tekst jednolity z 2007 r., Dz. U. Nr 36, poz. 232 z późn. zm.) nie przewiduje żadnych dodatkowych reguł dotyczących oceny zeznań takiego świadka. Zeznania te więc podlegają ocenie zgodnie z zasadami wyrażonymi w art. 7 k.p.k. tak jak każdy inny dowód ujawniony w toku rozprawy. Nie jest przy tym prawdziwe stwierdzenie, że taki świadek, pomawiając fałszywie inne osoby o popełnianie przestępstw niczym nie ryzykuje, zwłaszcza swoją bezkarnością, gdy zwłaszcza przy okazji sam się obciąża popełnieniem takiego przestępstwa popełnionego wspólnie z osobą pomówioną, gdyż w przypadku zeznania nieprawdy bądź zatajenia prawdy co do istotnych okoliczności sprawy świadek taki podlega karze (art. 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 9 ust. 1 ustawy o świadku koronnym).

Również żadne odrębne reguły interpretacyjne nie dotyczą oceny zeznań świadka incognito. Zeznania takiego świadka są więc również oceniane na ogólnych zasadach.

Dowodem w postępowaniu karnym może więc być wszystko, co umożliwi wyrobienie sobie przekonania sądu o winie lub niewinności oskarżonego, jeśli zostanie przeprowadzone w trybie przewidzianym przez prawo procesowe. Dowodem takim może być zatem także pomówienie. Co do zasady dowód taki powinien być badany szczególnie wnikliwie, z jednoczesnym rozważeniem, czy istnieją dowody potwierdzające choćby pośrednio wyjaśnienia pomawiającego, a nadto - czy wyjaśnienia te są logiczne i nie wykazują chwiejności albo czy nie są wręcz nieprawdopodobne (wyrok SN z 6 lutego 1970 r., IV KR 249/69, OSNKW 4-5/1970, poz. 46). Jednakże pomówienie, czyli obciążanie w złożonych wyjaśnieniach innej osoby odpowiedzialnością za przestępstwo jest w ujęciu prawa karnego procesowego dowodem podlegającym swobodnej ocenie na równi z innymi dowodami (por. wyrok SN z dnia 12 stycznia 2006 r., II KK 29/05, OSNKW 2006/4/41).

Sam fakt oparcia orzeczenia skazującego na zeznaniach tylko jednego świadka, nawet w sytuacji nieprzyznania się oskarżonego do winy, samo przez się nie może stanowić podstawy do zarzutu dokonania błędnych czy dowolnych ustaleń faktycznych w sprawie. Nie istnieje żadna reguła dowodowa, która uzasadniałaby pogląd, że zeznania jedynego świadka są niewystarczającą podstawą skazania i to bez względu na to jaką świadek zajmuje funkcję, pozycję w życiu

społecznym bądź czy korzysta z jakichś szczególnych uprawnień procesowych (jak świadek koronny czy świadek incognito). Orzecznictwo przyjmuje jednak, że tego rodzaju "jedyny" dowód nie może stać w sprzeczności z innymi dowodami, które nie mają wprawdzie decydującego znaczenia dla kwestii odpowiedzialności karnej, stanowią jednak podstawę do dokonania lub weryfikacji ustaleń faktycznych odnoszących się do określonych fragmentów zdarzenia (patrz wyrok SN z dnia 11 stycznia 1996 r., II KRN 178/95, Mon. Prawn. 1996/10/376).

Rzecz jednak w tym, że ocena poszczególnych dowodów dokonywana jest w konkretnej sprawie, w której występują przeróżne, trudne do uogólnienia okoliczności a tym samym nie można do każdego przypadku sprawy dopasowywać bardziej ogólnych zasad oceny dowodów wyrażanych w orzecznictwie sądowym lub w doktrynie. Zasady te zresztą również były artykułowane na tle konkretnych stanów faktycznych ustalonych w indywidualnych sprawach.

W związku z powyższym należy pamiętać, że w ocenie dowodów organy procesowe kierują się swoim przekonaniem ukształtowanym wskazaniami wiedzy, doświadczenia życiowego i zasad prawidłowego rozumowania. Polski system procesowy nie zna reguł dowodowych dotyczących legalnej oceny dowodów. Zasada swobodnej oceny dowodów oznacza wolność wewnętrznego przekonania organu procesowego w kwestii oceny dowodów i wyciągania z nich racjonalnych wniosków, a tym samym wolność od schematycznych skrępowań w tym zakresie (por. Jan Grajewski – red., Lech K. Paprzycki, Sławomir Steinborn: „Komentarz aktualizowany do art. 1-424 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. 97.89.555)”, LEX/el., 2011, teza 1 do art. 7). Oczywiście jest przy tym, że zasada swobodnej oceny dowodów, leżąca u podstaw prawidłowego wyrokowania a wyrażona w art. 7 k.p.k., nie może prowadzić do dowolności ocen i takiego wyboru dowodów, którego prawidłowości nie dałoby się skontrolować w trybie odwoławczym. Ustalenia faktyczne wyroku tylko wtedy nie wykraczają poza ramy swobodnej oceny dowodów, gdy poczynione zostały na podstawie wszechstronnej analizy przeprowadzonych dowodów, których ocena nie wykazuje błędów natury faktycznej czy logicznej, zgodna jest ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego oraz prowadzi do sędziowskiego przekonania, odzwierciedleniem którego powinno być uzasadnienie orzeczenia (por. wyrok SN z dnia 5 września 1974 r., II KR 114/74, OSNKW 1975/2/28).

Analiza zebranych dowodów w trakcie rozprawy, jak i uzasadnienie zaskarżonego wyroku pozwalają w sposób jednoznaczny przyjąć, iż Sąd I instancji dołożył wszelkich starań, by postąpić zgodnie z przytoczonymi wyżej wymogami, tj. by wyjaśnić zarzuty stawiane poszczególnym oskarżonym, zaś ocenę zebranych dowodów zawarł w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, spełniającego wszelkie wymogi art. 424 k.p.k.

Co do ustalenia sprawstwa i winy oskarżonych w popełnieniu przypisanych im różnych przestępstw co do zasady nie można mieć żadnych zastrzeżeń, za wyjątkiem ustaleń dotyczących sprawstwa i winy oskarżonego B. B. (1) w popełnieniu przestępstwa przypisanego mu w punkcie 11 z art. 286§1 k.k. w zw. z art. 294§1 k.k., art. 271§1 i 3 k.k., art. 18§1 k.k. w zw. z art. 271§1 i 3 k.k. w zw. z art. 273 k.k., art. 299§1, 5 i 6 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k. z uwagi na występujący stan tzw. „częściowej powagi rzeczy osądzonej”.

Sąd Okręgowy bardzo dokładnie przeprowadził na rozprawie postępowanie dowodowe, przesłuchując wszystkich świadków, którzy mogli w tej sprawie wnieść okoliczności niezbędne dla prawidłowego ustalenia stanu faktycznego. Również Sąd I instancji miał na uwadze toczące się odrębne postępowania karne, w których zostały wydane merytoryczne rozstrzygnięcia a w których głównymi dowodami obciążającymi oskarżonych w tych sprawach byli świadkowie M. H. i D. K.. Ten materiał dowodowy, szczegółowo omówiony w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku dawał pełną podstawę do dokonania prawidłowych ustaleń faktycznych odnośnie przebiegu poszczególnych zdarzeń, sprawstwa i zamiarów poszczególnych oskarżonych w zakresie popełnienia poszczególnych przestępstw będących przedmiotem osądu w niniejszym postępowaniu. Jedynie w zakresie czynu, o którym wyżej wspomniano a dotyczącego oskarżonego B. oraz w zakresie wysokości osiągniętej przez poszczególnych oskarżonych korzyści majątkowej zaskarżony wyrok wymyka się spod prawidłowej oceny Sądu odwoławczego i dlatego też w tym zakresie zaskarżony wyrok uległ uchyleniu i sprawę przekazano Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Mając więc na uwadze powyższe okoliczności należy przejść do omówienia poszczególnych apelacji.

I. Omówienie apelacji obrońcy oskarżonego M. G. (1).

Obrońca oskarżonego M. G. (1) zarzucił zaskarżonemu wyrokowi błąd

w ustaleniach faktycznych o charakterze „dowolności”, przejawiający się z negowaniem wiarygodności zeznań świadka M. H., na podstawie których to zeznań Sąd Okręgowy wyciągnął wnioski co do sprawstwa i winy tego oskarżonego w popełnieniu przypisanych mu przestępstw a zwłaszcza wiedzy w zakresie pochodzenia paliwa będącego przedmiotem obrotu.

Należy zauważyć, iż pomówienia M. H. dotyczą nie wszystkich czynów przypisanych temu oskarżonemu, ale jedynie przestępstw przypisanych mu w punktach 1, 2 i 3 oraz związanych z nimi przestępstw skarbowego przypisanych oskarżonemu G. w punktach 6 i 7 zaskarżonym wyrokiem.

Zauważyć za Sądem I instancji należy, iż M. H. w swoich pomówieniach oskarżonego G., jak i zresztą także oskarżonych G. i B. jest wyjątkowo konsekwentny od samego początku składania najpierw wyjaśnień a następnie zeznań. M. H. w obszernych swoich relacjach opisał cały przestępczy proceder związany z paliwami, jakim zajmował się on wraz ze swoim współnikiem T. K. w przedsiębiorstwie (...), jakim zajmował się M. R. (1) w ramach działalności gospodarczej pod nazwą Przedsiębiorstwo (...) oraz jakim zajmowali się M. G. (1) i M. G. (2) w ramach swojej działalności gospodarczej pod nazwą (...) a następnie jaką zajmowali się razem z B. B. (1) w ramach prowadzonej przez tego ostatniego działalności gospodarczej pod nazwą A. a nadto jaką zajmowali się M. G. (1) i M. G. (2) jako (...) wspólnie z P. G. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą PHU (...) (k. 1324-1333, 1334-1335, 1341-1344, 1345-1349, 1676, 6207-6214, 6336-6337, 6817-6818, 7675, 8898, 9223-9233, 9238-9246, 9238-9246).

Świadek ten dokładnie wyjaśnił sposób prowadzenia handlu olejem napędowym, jak i benzyną, pochodzącymi z przedsiębiorstwa (...), wyjaśniając, iż paliwa te zostały pozyskane nielegalnie przez M. R. (1) i nie spełniały wymaganych norm, wyjaśnił o nabywaniu tego paliwa bez faktury i konieczności jego „legalizacji” za pomocą tzw. „pustych” faktur, które wystawiali (załatwiali) oskarżeni G., G. i B. a nadto wyjaśnił na temat współpracy G. i G. z firmą (...), która to współpraca przebiegała w tożsamy sposób, jak z jego firmą (...), przy czym w tym ostatnim zakresie obszernie wypowiedział się świadek T. K..

Podkreślić przy tym należy, iż pomówienia tego świadka są wyjątkowo spójne, nie zawierają żadnych istotnych sprzeczności i w sposób logiczny wynikają z nich wiedza i zachowania się wskazanych oskarżonych. Poza tym z materiału dowodowego nie wynika, by M. H. miałby jakikolwiek interes, czy jakiegokolwiek powody, by fałszywie pomawiać akurat M. G. (1), M. G. (2) i B. B. (1). Co istotne, zeznania (wyjaśnienia) M. H. nie są w tej sprawie odosobnione. Odnośnie bowiem nielegalnej działalności M. R. (1) w zakresie „produkcji” paliw (oleju napędowego i benzyny) znajdują one pełne odzwierciedlenie w zeznaniach (wyjaśnieniach) pracowników przedsiębiorstwa (...) w osobach choćby A. C. (k. 1228-1235, 1296-1298, 1299-1306, 1307-1315, 1316-1319, 1321-1322, 10296-10297), C. W. (k. 1247-1253, 1254-1259, 1390-1403, 1592-1599, 1620-1622, 10363-10365) i M. U. (k. 1260-1264, 1265-1268, 1378-1380, 1586-1591, 1618-1619, 10425-10427). Natomiast odnośnie przestępczego procederu polegającego na „legalizacji” wprowadzanego do obrotu paliwa nabywanego w przedsiębiorstwie (...) oraz udziału w tym procederze wskazanych oskarżonych zeznania świadka M. H. znajdują odbicie w zeznaniach prowadzącego wraz z M. H. działalność pod nazwą (...) T. K. (k. 1549-1551, 1552-1556, 1677-1679, 6017-6024, 6330-6331, 6831-6832, 7689, 8898-8899, 9267-9274). I, co najistotniejsze, zeznania M. H. i T. K. znajdują wreszcie odbicie w częściowych wyjaśnieniach oskarżonych M. G. (1) (k. 1797-1803, 1824, 6049, 6254, 7085, 7471, 9123-9124), R. G. (k. 1756-1763, 1811, 1870-1872, 9124-9125) i B. B. (1) (k. 5330-5338, 5339-5340, 6058-6063, 6194-6198, 6341, 7493-7494, 8260, 9129-9132).

Sąd Okręgowy dowody te dokładnie omawia, wskazując na występujące w nich nieścisłości, niekonsekwencje oraz wskazując na ich wzajemne powiązania ze sobą w zakresie poszczególnych faktów, jak również na fikcyjność wystawionych faktur nabycia przez (...) i A. paliwa od podmiotów nieistniejących albo nie handlujących paliwami w ogóle, albo nie handlujących paliwami z (...)em i A.-em czy też wreszcie na zeznania świadków potwierdzających złą jakość nabywanego paliwa (str. 267-273, 274-276, 279-293, 297-303 uzasadnienia zaskarżonego wyroku). Sąd

Okręgowy przy tym dla przejrzystości samej sprawy, z uwagi na jej wielowątkowość a w związku z tym i trudność w zrozumieniu istoty poszczególnych zarzutów tak przedstawił w tym uzasadnieniu swego wyroku fakty, że jednocześnie na ich poparcie przywołał dowody zarówno z wyjaśnień oskarżonych, zeznań świadków, jak i opinii biegłych oraz dokumentów, w tym zwłaszcza faktur dotyczących poszczególnych czynów przypisanych oskarżonemu. Tak też Sąd Okręgowy postąpił z ustaleniami faktycznymi dotyczącymi oskarżonego M. G. (1) odnośnie wskazanych wyżej czynów na stronach 3-18, 18-29, 29-36, 221-229, 229-237.

Te razem wzięte okoliczności więc przemawiają za przyjęciem słuszności rozumowania Sądu I instancji, iż pomówienie oskarżonych przez M. H. jest w pełni wiarygodne.

Poza tym Sąd Okręgowy wprost wykazał nie tylko fikcyjność wystawionych faktur VAT nabycia przez (...) i A. paliwa od podmiotów, które, jak wyżej powiedziano nie istniały, bądź nie handlowały paliwami, bądź nie sprzedawały paliw oskarżonemu, ale również i fikcyjność wystawienia przez (...) i A. faktur VAT sprzedaży paliw podmiotowi (...), jak i podmiotowi (...) przez (...), co poza zeznaniami M. H., T. K., jak i częściowymi wyjaśnieniami oskarżonych wynika także z ocenionych przez Sąd Okręgowy prawidłowo zeznań M. Ł. prowadzącego firmę (...) w S. (k. 6294-6295, 1086-1087), A. G. (2), prowadzącej działalność pod nazwą (...) (k. 1213-1214 załącznika nr XXV tom 7, (...)), J. W. prowadzącej firmę w S. (k. 6299, 10089) i pracownika tej firmy (...) (k. 6298, 10089), R. S., prowadzącego stację paliw w S. (k. 6383-6384, 10266-10267), M. O., prowadzącej działalność w S. pod nazwą PHU (...) (k. 1160-1164, 1168, 4572-4573) i jej męża A. O. (k. 6277-6282), świadków związanych z prowadzeniem firmy (...) w P. w osobach Ł. P. (k. 242-250, 251-253, 254-258, 10705-10707), A. Ł. (k. 549-550, 4942-4943, 10424-10425), Ż. Ł. (k. 460-465), a także informacji Urzędu Skarbowego w C. i innych dokumentów dotyczących prowadzenia (a w zasadzie już nie prowadzenia) działalności gospodarczej (i jej przedmiotu) pod nazwą (...) przez K. G. (k. 2192-2194, 2293, 4734, 4770-4771, 5568, 4726, 5572, 5576-5579, 5607, 5580-5606) oraz śmierci K. G. (k. 4733). Przy czym te podmioty, od których oskarżeni (ich firmy) rzekomo nabywali paliwa mają związek z poszczególnymi oskarżonymi i przypisanymi im czynami, co wprost znajduje wyraz w opisach poszczególnych przestępstw, także dotyczących oskarżonego M. G. (1), a więc przestępstw nie tylko tych, których M. G. (1) dopuścił się z M. G. (2) i B. B. (1), ale także z innymi nieustalonymi osobami bądź w ramach działalności gospodarczej prowadzonej przez jego siostrę Z. G. pod nazwą (...), co dotyczy, poza wyżej wymienionymi także czynów przypisanych oskarżonemu G. w punktach 4, 5 i 8 i związanych z tym czynami przestępstwami skarbowymi przypisanymi oskarżonemu w punktach 6 i 9 zaskarżonego wyroku. Natomiast Sąd Okręgowy, tak jak w przypadku wyżej opisanych przestępstw, tak i do tych czytelnie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przytoczył konkretne ustalenia faktyczne z powołaniem na ich poparcie dowodów w postaci wyjaśnień oskarżonych, zeznań świadków, opinii biegłych, podrobionych faktur zakupu paliwa, jak i faktur sprzedaży tego paliwa (str. 37-187, 187-221, 221-229, 237-262). Podkreślić przy tym należy, iż w tych sytuacjach, gdy zbywane paliwo nie pochodziło od firmy (...) mechanizm działania oskarżonego G. był dokładnie taki sam. Oskarżony bowiem z M. G. (2) (dotyczy czynu przypisanego w punkcie 4), z M. G. (2) i B. B. (1) (dotyczy czynu przypisanego w punkcie 5) oraz z siostrą Z. G. (dotyczy czynu przypisanego w punkcie 8) również wykorzystując działalność firmy (...) doprowadzał do wydania fikcyjnych faktur VAT nabycia oleju napędowego czy benzyny od wskazanych wyżej podmiotów, które w rzeczywistości z (...)lem, A.-em i (...) nie handlowały paliwem a następnie doprowadzał do sprzedaży ostatecznym odbiorcom paliwa pochodzącego z niewiadomego źródła na podstawie faktur sprzedaży VAT wystawionych przez (...), A. i (...) tak, jakby paliwo to pochodziło z legalnego źródła. Logicznie przy tym Sąd I instancji przyjmuje, że również i to paliwo nie trzymało norm jakościowych (analogicznie jak w przypadku paliwa dostarczanego od M. R. (1)), bowiem w innym przypadku prowadzenie takiego procederu miałyby się z jakimkolwiek sensem ekonomicznym. Oczywistym było bowiem, że gdyby oskarżony G. (jak i G. i B.) nabywali na te podrabiane faktury paliwo z legalnego źródła, to wówczas nabycie to następowałoby po znacznie wyższej cenie a po drugie z jakimkolwiek celem miałyby się wówczas samo podrabianie faktur nabycia tego paliwa i to od firm, które już nie istniały lub nie handlowały z podmiotami, które wówczas przy popełnianiu tych czynów reprezentował M. G. (1). W tym zakresie należy więc podzielić ustalenia Sądu I instancji co do pochodzenia sprzedawanego przez oskarżonego G., i odpowiednio także przez M. G. (2), B. B. (1) i Z. G. paliwa, jak i co do jakości tego paliwa, które z racji teź nielegalności pochodzenia nie mogło po prostu trzymać właściwych norm jakościowych i to bez względu na to, czy nabywcy tego paliwa skarżyli się, czy też nie na eksploatację swoich pojazdów po zatankowaniu tego paliwa.

Oczywistym jest bowiem, iż w zależności od rodzaju silnika, jego budowy itp. zależec będzie, czy po zatankowaniu takiego paliwa nastąpi awaria silnika, czy też silnik „przepali” dane paliwo. Mimo więc tego, iż w niniejszej sprawie przesłuchani świadkowie w większości nie skarżyli się na jakość używanego paliwa nabytego od oskarżonych, to okoliczność ta nie może mieć żadnego znaczenia dla prawidłowości ustaleń Sądu I instancji. Podkreślić bowiem należy, iż świadkowie ci nie tankowali przez dłuższy czas do swoich pojazdów stale tego samego paliwa, bowiem na konkretnych stacjach paliw paliwo pochodzi z różnych partii od tego samego dostawcy bądź od różnych dostawców. Poza tymi świadkami w sprawie tej przesłuchano także świadków, którzy po zatankowaniu takiego paliwa narzekali na pracę silnika czy też paliwo to doprowadziło do awarii silników pojazdów, czego jaskrawy przykład niedoskonałości takiego paliwa wynika z relacji J. B. (k. 1495-1497, 9427-9428). Sąd Okręgowy zresztą wprost ocenił zeznania odbiorców paliwa od poszczególnych podmiotów, o czym już częściowo wyżej wspomniano, wskazując nie tylko na zastrzeżenia użytkowników do jakości nabywanego paliwa, ale i także faktu sprzedaży tego paliwa przez M. G. (1) w imieniu aż trzech podmiotów – (...)u, A.-u i (...) i to nawet jednemu nabywcy, jak w przypadku A. W. (k. 2561-2562, 3072-3073, 6089-6090, 6771-6780, 9374-9377), prowadzącego działalność pod nazwą (...), J. D. (k. 2481-2482, 3206-3207, 6072-6073, 9435-9437), prowadzącego przedsiębiorstwo (...) bądź dwóch podmiotów, tj. (...)u i A.-u, jak w przypadku Z. M. (k. 3289-3290, 3395-3396, 6068-6069, 9587-9591), przedstawiciela firmy (...) czy B. Ś. (k. 924-925 załącznika XXV tom 5, k. 4695-4696, 9884-9886), prowadzącego działalność pod nazwą (...) (str. 288-296 uzasadnienia).

Zasadnie więc Sąd I instancji, w swoich ocenach, wywodzi, iż oskarżony G. (jak i współsprawcy, z którymi popełniał te czyny) wiedział, że zbywane przez niego paliwo jest złej jakości (niezgodne jest z parametrami oryginalnie wyprodukowanego paliwa w rafinerii czy inaczej mówiąc z obowiązującymi w tym zakresie normami), nie mówiąc już o braku opodatkowania tego paliwa należnościami publicznoprawnymi oraz że M. G. (1) miał decydujący głos w zakresie obrotu takim paliwem w przypadku podmiotów (...) i A. i że rzeczywiście prowadził przedsiębiorstwo swojej siostry pod nazwą (...), co zresztą znajduje odzwierciedlenie w konsekwentnych w tym zakresie wyjaśnieniach Z. G. (k. 5458-5463, 6797-6798, 9133-9136), co znalazło także odzwierciedlenie w przytaczanych już wyżej wyjaśnieniach M. G. (1), jak i w jego wypowiedzi na rozprawie na k. 9137.

Powyższe więc dowodzi, iż ustalenia Sądu I instancji w zakresie udziału oskarżonego M. G. (1) w popełnieniu poszczególnych przypisanych mu przestępstw, w zakresie jego wiedzy – świadomości co do nielegalności pochodzenia sprzedawanego przez niego wraz z innymi paliwa (oleju napędowego i benzyny), co do jakości zbywanego paliwa, jak i jego wartości są w pełni prawidłowe. Sąd Okręgowy przy tym wykazał, że oskarżony postępując w sposób mu przypisany wprowadzał w błąd zarówno nabywców tego paliwa co do jego pochodzenia, jakości a także co do konieczności uiszczenia należności publicznoprawnych, mimo iż takie w ogóle wcześniej nie zostały uregulowane i nie zostaną uregulowane, mimo sprzedaży paliwa, zawierającego przecież w sobie z mocy ustawy podatek akcyzowy i mimo wystawienia faktury VAT a co za tym idzie wprowadzenia w błąd także właściwych urzędów skarbowych (ich pracowników) co do okoliczności będących podstawą naliczenia świadczeń publicznoprawnych, w tym co do prawa obniżenia kwoty podatku należnego z tytułu akcyzy i VAT o kwoty podatku naliczonego przy nabyciu towarów i usług, bowiem w rzeczywistości wskazane podmioty, które reprezentował M. G. (1) takich należności nie uiszczyły. A temu wprowadzeniu w błąd miało służyć wystawienie fałszywych faktur VAT nabycia paliwa przez te podmioty a następnie zbycie paliwa pochodzącego z nielegalnego źródła na podstawie faktur VAT bez odprowadzenia jednak Skarbowi Państwa należnych kwot podatków i ujęcie w dokumentacji księgowej z działalności tych podmiotów poświadczających nieprawdę dokumentów, która to dokumentacja stwarzała pozory legalności działalności tych podmiotów. Sąd I instancji tenże mechanizm wprowadzenia w błąd odbiorców paliwa, jak i pracowników urzędów skarbowych dokładnie przytoczył w ustaleniach faktycznych dotyczących poszczególnych czynów, więc Sąd odwoławczy, by tych ustaleń tutaj nie powtarzać, odwołuje się do nich, czyniąc z nich integralną część niniejszego uzasadnienia.

Podkreślić przy tym należy, iż sprzedaż takiego paliwa pochodzącego z nielegalnych źródeł „wymuszała” na sprawcach, tu oskarżonym G. podjęcie działań w zakresie sfalszowania dokumentacji księgowej związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej, by z dokumentacji tej, w razie kontroli skarbowych, które są integralnie powiązane z

prowadzeniem w Polsce działalności gospodarczej wynikały pozory legalnej sprzedaży paliwa a oczywistym jest, że takie działania mają na celu niepłacenie podatków a w tym przypadku także przejęcie należności publicznoprawnych związanych ze sprzedażą nielegalnego paliwa.

Umyślne (i celowe) działanie oskarżonego stanowiło więc typowe oszustwo określone w art. 286§1 k.k., jak i jednocześnie typowe oszustwo podatkowe określone w art. 56§1 k.k.s.

W związku z powyższym za polemiczne uznać należy zarzuty apelacji kwestionujące ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji odnośnie oskarżonego M. G. (1). Nie ulega bowiem wątpliwości, że w tej sprawie zeznania M. H. stanowią pełnowartościowy dowód, na podstawie którego należy dokonać ustaleń faktycznych odnośnie sprawstwa i winy oskarżonego G.. Podkreślić bowiem należy, iż zeznania (wyjaśnienia) M. H. nie są odosobnione, w znacznej części bowiem znajdują one odzwierciedlenie m.in. w wyjaśnieniach M. G. (2), B. B. (1) i samego oskarżonego G.. Wyżej zresztą wskazano za Sądem I instancji na całą grupę dowodów, które razem wzięte pod uwagę pozwalają na odtworzenie stanu faktycznego w zakresie czynów popełnionych przez M. G. (1) a z których logicznie wynika, iż oskarżony ten zdawał sobie sprawę z nielegalności i jakości sprzedawanego przez siebie paliwa. Przy czym w takiej sytuacji bez znaczenia dla odpowiedzialności karnej oskarżonego G. jest fakt czy wiedział on, że paliwo to pochodzi akurat z przedsiębiorstwa prowadzonego przez M. R. (1) czy też z innych źródeł i w jaki dokładnie sposób zostało ono wytworzone. Skoro zaś ustalenia te są pewne, to nie może być mowy, jak tego chce apelujący, iż w sprawie powinny pojawić się w przypadku oceny zachowania się i wiedzy oskarżonego na temat pochodzenia paliwa uzasadnione wątpliwości, prowadzące do zastosowania reguły z art. 5§2 k.p.k. Skoro zaś Sąd I instancji nie miał takich wątpliwości, to zarzucenie zaskarżonemu wyrokowi obraży art. 5§2 k.p.k. jest zupełnie chybione.

Wreszcie nie ulega wątpliwości, iż Sąd I instancji zasadnie przyjął, iż oskarżony G. (tak jak i zresztą pozostali oskarżeni) swoim umyślnym i celowym działaniem dopuścili się przestępstwa „prania brudnych pieniędzy” określonego w art. 299§1 k.k. Z prawidłowych ustaleń Sądu Okręgowego wynika przecież, iż oskarżony G. biorąc udział w sprzedaży nielegalnego paliwa (co dotyczy każdego z przypisanych mu przestępstw) przejmował w ramach podmiotów gospodarczych, które reprezentował (tj. (...), A. i (...)) całą należność za zbyty towar a następnie należność tę, poza rachunkami tych firm, przekazywał dalej w gotówce faktycznym zbywcom tego paliwa, potrącając sobie jedynie kwotę „zapłaty” za tę usługę sprzedaży paliwa (bądź wystawienia fikcyjnych faktur). Oskarżony wiedział więc, że te środki pieniężne z uwagi właśnie na taki obrót gotówki będą praktycznie już niemożliwe do zidentyfikowania jako pochodzące z przestępczego proceduru, nie mówiąc już o ostatecznym miejscu ich znajdowania się. Z jednej więc strony w taki sposób ukrywano fakt zapłaty za zbywane paliwo pochodzące z nielegalnego źródła rzeczywistym zbywcom tego towaru, co, jak wyżej już zaznaczono, praktycznie uniemożliwiało a przynajmniej znacznie utrudniało stwierdzenie ich przestępczego pochodzenia, nie mówiąc już o miejscu umieszczenia. Na tym właśnie polega mechanizm działania sprawców przy popełnieniu przestępstwa z art. 299§1 k.k. i bez znaczenia jest fakt, czy oskarżony G. tak postępując, zastanawiał się nad tym, że popełnia przestępstwo „prania brudnych pieniędzy” czy też nie. Istotne jest bowiem, iż oskarżony ten, w taki właśnie sposób postępując z uzyskanymi środkami pieniężnymi ze sprzedaży „lewego” paliwa chciał, by uzyskane pieniądze znalazły się w posiadaniu rzeczywistych zbywców paliwa i oczywistym jest, iż chciał, by odpowiednie służby kontroli skarbowej nie wykryły tego proceduru oraz rzeczywistego pochodzenia tych środków, które przecież „przechodziły” przez konta w/w podmiotów. Oskarżony G. więc świadomie tak czyniąc w pełni wyczerpał znamiona wskazanego przestępstwa „prania brudnych pieniędzy”. Sąd Okręgowy opisując stany faktyczne dotyczące poszczególnych przestępstw na te aspekty działania oskarżonego G. (jak i pozostałych oskarżonych) wyraźnie zwrócił uwagę, zaś przy ocenie prawnej tego działania wprost wyjaśnił, dlaczego przyjął winę oskarżonego G. (i pozostałych) w popełnieniu tego przestępstwa (str. 317-318 uzasadnienia). Natomiast apelujący, mimo jasnego wyjaśnienia tej kwestii, które wynika z prawidłowo dokonanych ustaleń faktycznych, polemizuje jedynie z tymi ustaleniami, podnosząc, że Sąd I instancji nie udowodnił, aby po stronie oskarżonego wystąpiły znamiona strony podmiotowej tego przestępstwa oraz że materiał dowodowy nie wykazał, aby oskarżony G. działał w celu wyżej podanym. obrońca oskarżonego jedynie lapidarnie kwestionuje wiarygodność zeznań świadka M. H., nielogicznie dopatrując się niewiarygodności tego świadka w tym, iż świadek ten był konsekwentny w pomawianiu i precyzyjny w podawaniu faktów z udziałem m.in. oskarżonego G. oraz wskazując na sprzeczności w wyjaśnieniach oskarżonych.

Tymczasem obrońca nie stara się nawet zauważyć, że to nie tylko zeznania M. H., ale całokształt przedstawionego wyżej za Sądem I instancji materiału dowodowego, w którym właśnie zeznania M. H. znajdują potwierdzenie, stanowił podstawę dokonania przez Sąd Okręgowy prawidłowych ustaleń faktycznych. Nie można więc tu twierdzić, jak tego chce apelujący, iż Sąd I instancji tylko na wybiórczym materiale dowodowym, w tym na podstawie tzw. „pustych” faktur wyprowadza wniosek, że oskarżony G. brał udział w przestępczym procederze, w tym znalazł źródło pochodzenia paliwa oraz obracał korzyściami pochodzącymi z tego procederu w celu udaremnienia wykrycia źródła ich pochodzenia. Skoro zaś świadomy udział oskarżonego G. w takim właśnie procederze został udowodniony, to brak jest zupełnie podstaw w świetle art. 7 k.p.k. do negowania takich ustaleń faktycznych. Podnieść przy tym dodatkowo należy, iż nie jest zrozumiałe twierdzenie apelującego, iż brak było podstaw do przyjęcia, iż oskarżony G. może odpowiadać za fałszowanie dokumentów, tj. za wystawianie fikcyjnych faktur, za poświadczanie w takiej dokumentacji nieprawdy i za posługiwanie się takimi dokumentami. Tymczasem apelujący zdaje się pomijać prawidłowe ustalenie Sądu Okręgowego, iż oskarżony działając w ramach podmiotów gospodarczych (...), A. i (...), mimo że nie był formalnie prowadzącym te podmioty a tym samym i nie był formalnie uprawnionym do wystawiania dokumentów w imieniu tych podmiotów w rzeczywistości świadomie współpracował z osobami uprawnionymi do wystawiania dokumentów w imieniu swoich podmiotów, tj. M. G. (2), B. B. (1) i Z. G. a tym samym był współsprawcą w całym przestępczym procederze, w tym i w fałszowaniu dokumentacji i posługiwaniu się nią. Na tę okoliczność także zwrócił uwagę Sąd I instancji, zasadnie z niej wyciągając wniosek, iż do oskarżonego M. G. (1) zastosowanie ma przepis art. 21§2 k.k. (str. 308-309 uzasadnienia zaskarżonego wyroku). Oskarżony M. G. (1) wiedział przecież, co oczywiste, że M. G. (2), B. B. (1) i Z. G. byli osobami uprawnionymi do wystawiania faktur z ramienia swoich podmiotów i jednocześnie wiedział, w jaki sposób przebiega cały proceder z „legalizacją” paliwa wprowadzanego przecież przez niego samego w ramach działalności w/w podmiotów do obrotu, więc oskarżony ten, jako współsprawca (współdziałający) w tym procederze na podstawie art. 21§2 k.k. w pełni ponosi odpowiedzialność karną również za przestępstwa przeciwko dokumentom. Również więc podniesienie przez skarżącego tego zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych jest całkowicie chybione.

Zupełnie zaś za gołosłowny uznać należy zarzut obrazy przepisu art. 391§1 k.p.k. Przepis ten pozwala na odczytywanie protokołów zeznań świadków złożonych w postępowaniu przygotowawczym lub przed sądem w tej lub innej sprawie albo w innym postępowaniu przewidzianym przez ustawę w sytuacji, gdy świadek bezpodstawnie odmawia zeznań, zeznaje odmiennie niż poprzednio albo oświadczy, iż pewnych okoliczności nie pamięta, albo przebywa za granicą lub nie można mu było doręczyć wezwania, albo nie stawił się z powodu niedających się usunąć przeszkód lub zaniechano wezwania świadka na podstawie art. 333§2 k.p.k., a także wtedy, gdy świadek zmarł. Tymczasem apelujący już znacznie zawęża stosowanie tego przepisu tylko do sytuacji, gdy świadek bezpodstawnie odmawia zeznań, zeznaje odmiennie lub oświadcza, że pewnych okoliczności nie pamięta. Tymczasem z protokołów rozprawy w sposób oczywisty wynika, że w przypadku przesłuchiwanym na rozprawie świadków korzystano z tego przepisu dlatego, że świadkowie nie pamiętali okoliczności zdarzeń, co przejawiało się w stwierdzeniu, że nie podają szczegółów (k. 9288-9301, 9339-9351, 9364-9381, 9426-9439, 9444-9459, 9584-9598, 9625-9641, 9777-9791, 9801-9811, 9882-9893, 9908-9918, 10082-10094, 10110-10121, 10185-10191, 10265-10268, 10295-10305, 10362-10371, 10422-10428, 10445-10452, 10568-10574, 10617-10622, 10704-10709, 10751-10754). Natomiast w przypadku nieobecnych świadków Sąd Okręgowy wprost zaznaczał, dlaczego ujawnia się ich wcześniejsze zeznania, np. z uwagi na brak możliwości doręczenia im wezwań i inne wymienione w w/w przepisie (k. 10362-10371, 10751-10754, 10371).

Z urzędu natomiast Sąd odwoławczy dostrzega niezasadność orzeczonych wobec oskarżonego kar i środków karnych w postaci przepadku równowartości korzyści majątkowych uzyskanych z popełnienia przestępstwa, o czym będzie mowa niżej po omówieniu pozostałych apelacji.

II. Omówienie apelacji obrońcy oskarżonego M. G. (2).

Apelujący przede wszystkim stawia zarzut błędnego ustalenia przestępczego działania M. G. (2) na podstawie pomawiających go zeznań świadka M. H., bowiem w ocenie apelującego zeznania te nie zasługują na uwzględnienie jako wartościowa podstawa ustaleń faktycznych. Nie ulega wątpliwości, iż zeznania M. H. mają charakter pomówień.

Wyżej jednak już wspomniano jak należy podchodzić do takiego dowodu, zaś przy omówieniu apelacji obrońcy oskarżonego M. G. (1), który przy większości przestępstw współdziałał z M. G. (2), wprost wykazano, iż zeznania (wyjaśnienia) M. H. uznać należy za w pełni wiarygodne, przy czym zeznania te nie są jedynym dowodem sprawstwa i winy oskarżonych G. i G., bowiem znajdują one odzwierciedlenie w szeregu innych dowodów, w tym zeznań T. K. a częściowo także w wyjaśnieniach obu oskarżonych oraz oskarżonego B. B. (1). Praktycznie w tym miejscu należy na poparcie prawidłowości ustaleń Sądu Okręgowego w zakresie sprawstwa i winy oskarżonego M. G. (2) odwołać się do argumentów przytoczonych wyżej przy ustosunkowaniu się do ustalonych sprawstwa i winy współdziałającego z M. G. (2) oskarżonego M. G. (1). Aby się nie powtarzać Sąd Apelacyjny odwołuje się w tej części do wywodów przytoczonych wyżej przy omówieniu apelacji obrońcy oskarżonego G.. Zauważyć przy tym należy, iż obrońca oskarżonego G. nie przywołuje w apelacji żadnych nowych okoliczności w tym zakresie, wymagających dodatkowego uzasadnienia. Wywody apelującego na temat zeznań M. H. mają jedynie typowo charakter polemiczny i bez znaczenia jest w świetle przytoczonych wyżej okoliczności fakt, iż M. H. w odrębnym postępowaniu był zainteresowany skorzystaniem z dobrodziejstwa art. 60§3 k.k. Natomiast obojętne jest dla prawidłowej oceny zeznań (wyjaśnień) M. H. fakt, iż w innym postępowaniu, mimo że świadek ten brał udział w przejęciu należności publicznoprawnych i czerpał z tego zyski nie został zobowiązany do ich zwrotu. Nie jest bowiem rzeczą Sądu orzekającego w niniejszej sprawie ocenianie rozstrzygnięć wydanych w innych postępowaniach i to choćby związanych z niniejszą sprawą. Wspomnieć jedynie należy, iż apelujący przewrotnie z konsekwentnych zeznań (wyjaśnień) M. H. wyciąga wniosek o ich niewiarygodności, mimo że właśnie ta konsekwencja w świetle zasad logicznego rozumowania i zasad wiedzy oraz doświadczenia życiowego świadczy o prawdziwości wypowiedzi świadka. Nielogiczne bowiem są twierdzenia apelującego, że świadek ten przećwiczył sobie opisywanie wydarzeń i na przestrzeni wielu lat dokładnie pamiętał te przećwiczone kwestie, składając za każdym razem wyjaśnienia czy też na rozprawie w niniejszej sprawie po wielu latach od tych zdarzeń zeznania.

Sąd Okręgowy tak jak w przypadku M. G. (1), tak i w przypadku M. G. (2) wykazał jednoznacznie na podstawie całokształtu zebranego w sposób prawidłowy na rozprawie materiału dowodowego, iż M. G. (2) wiedział, z jakim paliwem ma do czynienia, wiedział, że wystawia tzw. „puste” faktury, by następnie wprowadzić do obrotu nielegalne paliwo i w tym też celu współdziałał z M. H. oraz M. G. (1) a następnie także z B. B. (1) i innymi osobami. Świadomość uczestniczenia przez oskarżonego G. w takim procederze była dokładnie taka sama jak M. G. (1), co wynika dokładnie z tych samych dowodów, na które już wskazano przy omówieniu apelacji obrońcy oskarżonego M. G. (1) w zakresie czynów popełnionych wspólnie z M. G. (2) (przypisanych w punktach 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 7 zaskarżonego wyroku), przy czym w przypadku podmiotu o nazwie (...) to M. G. (2) brał bezpośredni udział w podrabianiu dokumentacji i podawaniu w fakturach VAT nieprawdy co do nabywania i zbywania paliwa. Sąd Apelacyjny więc aby się nie powtarzać, odwołuje się wprost do przytoczonych wyżej argumentów w przedmiotowym zakresie.

Należy jednocześnie zgodzić się z apelującym, że M. G. (2) z tytułu tej przestępczej i regularnej działalności osiągał „dochód” w postaci części prowizji każdorazowo naliczanej za wystawienie „pustej” faktury. Należy jednak zauważyć, że M. G. (2) w taki właśnie sposób postępował przez dłuższy okres czasu i to zarówno przy okazji „współpracy” z M. H. i T. K. (firmą (...)), jak i „współpracy” z B. B. (1) (firmą (...)), P. G. (firmą (...)) czy też z nieustalonymi osobami w ramach własnej firmy (...) przy „legalizacji” paliwa pochodzącego z nielegalnego źródła. Ta przestępcza działalność była z góry zaplanowana i oskarżony z góry założył, jakie będzie osiągał z niej zyski (jaka będzie zapłata od litra paliwa widniejącego na każdej fakturze). Opisy poszczególnych czynów przypisanych oskarżonemu wskazują na wyjątkowo znaczną ilość wystawionych fikcyjnych faktur, jak i ilość sprzedanego ostatecznym nabywcom tego paliwa, przy czym w przypadku czynu przypisanego w punkcie 1 proceder ten trwał od 10.01.2004 r. do 30.12.2004 r., w przypadku czynu przypisanego w punkcie 2 proceder ten trwał od 4.12.2004 r. do 8.12.2005 r., w przypadku czynu przypisanego w punkcie 3 proceder ten trwał od 29.01.2004 r. do 30.04.2004 r., w przypadku czynu przypisanego w punkcie 4 proceder ten trwał od 6.02.2003 r. do 10.12.2004 r. a w przypadku czynu przypisanego w punkcie 5 proceder ten trwał od 3.12.2004 r. do 31.05.2006 r. W każdym przypadku tych procederów oskarżony M. G. (2) (jak i M. G. (1) czy w przypadku swojego czynu B. B. (1)) inkasował zapłatę, pobierając należność od każdego litra paliwa widniejącego w fakturze. Bez wątplenia więc był to stały a mając na uwadze ilość litrów paliwa, niemały dochód, jaki oskarżony uzyskiwał z każdego z wymienionych procederów przestępczych. Bez

wątpienia więc oskarżony G. (jak i pozostali oskarżeni, którzy właśnie w taki sposób „zarabiali” na tym procederze) z popełnienia wskazanych przestępstw uczynił sobie stałe źródło dochodu w rozumieniu art. 65§1 k.k. a w związku z tym przypisanie przez Sąd I instancji działania oskarżonego G. (jak i pozostałych) w warunkach art. 65§1 k.k. znajduje pełne uzasadnienie. Sąd I instancji zresztą dokładnie tę kwestię wyjaśnił, odwołując się przy tym zasadnie do orzecznictwa Sądu Najwyższego (str. 306 uzasadnienia zaskarżonego wyroku). To więc, iż oskarżony uzyskiwał tylko część prowizji każdorazowo naliczanej za wystawienie „pustej” faktury nie stoi na przeszkodzie przyjęciu, iż oskarżony z popełnienia przypisanych mu przestępstw uczynił sobie stałe źródło dochodu. Apelacja więc w tym zakresie również stanowi polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu I instancji. Nie trzeba natomiast przekonywać, iż oskarżony G. doskonale zdawał sobie sprawę, że wystawianie „pustych” faktur miało na celu wprowadzenie do obrotu paliwa pochodzącego z nielegalnego źródła, co przecież jednoznacznie służyło wprowadzeniu w błąd nabywców paliwa i organów podatkowych co do jakości i legalności pochodzenia tego paliwa (o czym już zresztą szeroko wspomniano przy omówieniu apelacji obrońcy oskarżonego G. i co znajduje również zastosowanie przy ocenie wiedzy i zamiarów oskarżonego G.) a jednocześnie uniknięciu przez rzeczywistych sprzedawców „lewego” paliwa obowiązkowi podatkowemu, czyli zainkasowaniu całej korzyści ze sprzedaży paliwa bez odprowadzenia należnych Skarbowi Państwa podatków. Podnieść przy tym należy, iż to oskarżony M. G. (2) był przedsiębiorcą, zajmował się obrotem paliwami a tym samym doskonale znał reguły związane z obrotem takim właśnie towarem, w tym reguły związane z odprowadzeniem podatków akcyzowego i VAT. Ta okoliczność związana z legalną działalnością oskarżonego w ramach swojej firmy (...) wskazuje więc dobitniej tylko na wiedzę i zamiar oskarżonego a tym samym na umyślność jego działania we wskazanych przestępczych procederach, które zostały mu przypisane zaskarżonym wyrokiem, łącznie z przestępstwami skarbowymi przypisanymi w punktach 6 i 7, będącymi przecież nieodłącznymi konsekwencjami prowadzonego przez oskarżonego procederu związanego z „legalizacją” paliw.

Postawione więc w apelacji w punkcie 2 zarzuty również nie zasługują na uwzględnienie.

Również nie zasługują na wzięcie pod uwagę z urzędu przez Sąd Apelacyjny argumenty apelującego przytoczone w piśmie procesowym z dnia 1 grudnia 2014 r. na k. 11351-11352 a dotyczące konieczności sięgnięcia po wiadomości specjalne biegłego w zakresie obliczenia wysokości szkody poniesionej przez Skarb Państwa. Sąd I instancji w zaskarżonym wyroku przy opisie poszczególnych przestępstw przypisanych oskarżonemu G., jak i pozostałym oskarżonym wprost przytoczył konkretne faktury „fikcyjne” i faktury sprzedaży paliwa określonym podmiotom, wykazując jednocześnie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, iż akurat te faktury związane są z popełnieniem przez oskarżonych przypisanych im konkretnych przestępstw. Zauważyć przy tym należy, iż apelujący nie negują tego rozumowania Sądu I instancji, co tylko utwierdza w przekonaniu o prawidłowości w tym zakresie ustaleń Sądu Okręgowego.

Sąd Okręgowy jednocześnie w sposób prawidłowy i najbardziej korzystny dla oskarżonego G., jak i pozostałych oskarżonych przyjął metodologię obliczenia przejętych przez sprawców korzyści majątkowych w postaci kwot podatku akcyzowego i VAT, jakie należne były Skarbowi Państwa z tytułu obrotu olejem napędowym i benzyną. Metodologia ta wynika wprost z wywodów zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przy przedstawianiu stanów faktycznych dotyczących poszczególnych przestępstw przypisanych oskarżonym (str. 11-12 – dot. czynów przypisanych w punkcie 1 i 6 oskarżonym G. i G., str. 23-24 – dot. czynów przypisanych oskarżonym G. i G. w punktach 2 i 7 i oskarżonemu B. w punktach 10 i 12, str. 34 – dot. czynów przypisanych oskarżonym G. i G. w punktach 3 i 6, str. 180-181 – dot. czynów przypisanych oskarżonym G. i G. w punktach 4 i 6, str. 211-212 – dot. czynów przypisanych oskarżonym G. i G. w punktach 5 i 7 i oskarżonemu B. w punktach 11 i 12, str. 257-258 – dot. czynów przypisanych oskarżonym M. G. (1) i Z. G. w punktach 8 i 9 oraz 13 i 14) oraz przy ocenie prawnej ich przestępczego zachowania (str. 310-317). Sąd Okręgowy bowiem słusznie przyjął przy wyliczeniach najniższą z możliwych stawkę podatku akcyzowego w kwocie 1.003 zł/1000 litrów oleju napędowego oraz stawkę 1.498 zł/1000 litrów benzyny, opierając się na przepisach wskazanego rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 marca 2002 r. o podatku akcyzowym oraz sumując wynikające z wystawionych faktur kwoty podatku VAT. Mimo więc rzeczywiście znacznej ilości faktur w sytuacji, gdy zebrane dowody pozwalały na ujęcie poszczególnych faktur w opisach czynów przypisanych oskarżonym jedynie kwestią prostych działań arytmetycznych było już ustalenie wysokości szkody wyrządzonej przez oskarżonych poszczególnymi

przestępczymi działaniami. A do takiego wyliczenia w ogóle przecież nie są potrzebne wiadomości specjalne, bowiem każdy przeciętnie wykształcony człowiek jest w stanie dokonać takich wyliczeń matematycznych. Istotne zaś jest to, że żaden z apelujących w ogóle nie kwestionuje dokonanych przez Sąd Okręgowy wyliczeń w tym przedmiocie, w tym i obrońca oskarżonego G., co utwierdza tylko w przekonaniu o poprawności powyższego rozumowania. Skoro zaś przytoczone przez Sąd Okręgowy działania matematyczne zgodnie z przedstawioną przez ten Sąd metodologią dały wskazane w opisach czynów wyniki, to brak jest jakichkolwiek podstaw do ich kwestionowania.

W tej sytuacji więc nie może być mowy o naruszeniu przepisu art. 193§1 k.p.k. Natomiast należy zgodzić się z apelującym, iż Sąd Okręgowy dopuścił się obrazy przepisu art. 45§1 k.k., jak również orzekł wobec oskarżonego G. rażąco surowe kary, o czym będzie mowa niżej po omówieniu pozostałych apelacji.

III. Omówienie apelacji obrońcy oskarżonego B. B. (1).

Na pierwszy plan wysuwa się zarzut obrazy przepisu art. 17§1 pkt 7 k.p.k. w związku ze skazaniem oskarżonego w niniejszej sprawie za przestępstwo, co do którego oskarżony B. B. (1) został już skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 11 lipca 2008 r. w sprawie o sygn. akt (...). Jednakże celem stwierdzenia poprawności tego zarzutu niezbędne było przeprowadzenie na rozprawie apelacyjnej dowodu z akt Sądu Rejonowego w P. o sygn. (...). B. B. (1) prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w P. we wskazanej sprawie został skazany w punkcie 2 za przestępstwo kwalifikowane z art. 23 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 23 stycznia 2004 r. o systemie monitorowania i kontroli paliw i biopaliw w zw. z art. 270§1 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. popełnionego w ten sposób, że w okresie od stycznia 2005 r. do maja 2006 r. w B. działając z góry powziętym zamiarem w krótkich odstępach czasu będąc Prezesem Zarządu Spółki z o.o. (...) w B. dokonał obrotu paliwem ciekłym o znacznej wartości nie mniejszej niż 2.340.142,24 złotych, które zostało zbyte przez (...) Sp. z o.o. na podstawie 107 faktur VAT wystawionych na 12 podmiotów gospodarczych, tj. firmy (...) M. G. (4), (...) S. G., D. W. (...), Z. O., M&W M. J., L. A. (...), M. W. Usługi (...), A. W. (...), M. C. (...), Ł. N. Gospodarstwo (...), J. N. Usługi (...), (...) O. S. R., M. M. mając wiedzę, że zbywane paliwo ciekłe pochodzi z nieustalonego źródła i nie spełnia wymagań jakościowych określonych w ustawie.

Tymczasem zapoznając się z dowodami zebranymi w tej sprawie zauważyć należy, że przedmiotem tej sprawy było paliwo zbywane wskazanym podmiotom na podstawie szeregu faktur VAT wystawionych przez oskarżonego B. czy też zatrudnioną w jego firmie M. R., które to podmioty i faktury dotyczą niniejszego postępowania a dokładniej czynu przypisanego oskarżonemu B. w punkcie 11 zaskarżonego wyroku. Wynika to bowiem z porównania podmiotów i konkretnych faktur VAT wymienionych w opisie wskazanego czynu a także przytoczonych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku na str. 190-209 z zabezpieczonymi w sprawie Sądu Rejonowego w P. o sygn. akt (...) na dysku twardym komputera A.-u fakturami na k. 873-969 i zabezpieczonymi od wskazanych pokrzywdzonych podmiotów fakturami i innymi dokumentami na k. 980-983, 985, 987, 994, 997, 1001, 1004, 1007, 1011, 1014, 1016, 1018, 1039, 1041, 1045, 1053, 1071, 1073, 1075, 1077, 1079, 1081, 1083, 1085, 1087, 1101-1104, 1109-1143, 1147-1156, 1159-1188, 1191-1200, 1201-1277, 1283, 1542-1558, 1565-1600, 1601-1618, 1850-1878, 2136-1250. Przykładowo można wymienić tu te same faktury VAT, na podstawie których oskarżony B. sprzedał olej napędowy, jak podmiotowi (...) faktura nr (...) z dnia 5.12.2005 r., faktura nr (...) r. z dnia 15.12.2005 r., faktura nr (...) z dnia 28.12.2005 r., faktura nr (...) z dnia 17.01.2006 r. (k. 967, 960, 963, 953 akt SR P.), podmiotowi (...) faktura nr (...) z dnia 24.01.2006 r., faktura nr (...) z dnia 23.02.2006 r., faktura nr (...) z dnia 23.03.2006 r. (k. 925, 884, 946 akt SR P.), podmiotowi (...) faktura nr (...) z dnia 29.04.2006 r. (k. 912 akt SR Piła).

Nie ulega więc wątpliwości, iż przedmiotem postępowania przed Sądem Rejonowym w Pile było zachowanie się oskarżonego B. B. (1), który wiedząc, że paliwo pochodzi z nieustalonego źródła i nie spełnia wymagań jakościowych określonych w ustawie na podstawie faktur VAT pod własną działalnością A. sprzedawał to paliwo wskazanym podmiotom. Tymczasem przedmiotem niniejszego postępowania jest m.in. również sprzedaż przez oskarżonego prowadzącego działalność pod nazwą A. w B. na podstawie m.in. tych samych faktur i tym samym podmiotom dokładnie tego samego paliwa, pochodzącego z nielegalnego (i niewiadomego) źródła i nie spełniającego wymagań jakościowych a jedynie to samo zachowanie oskarżonego w obu tych sprawach zakwalifikowano odmiennie od strony prawnej (dotyczy czynu zarzuconego oskarżonemu B. w punkcie XI i przypisanego mu w punkcie 11).

Zauważyć należy, że zakres tożsamości "zdarzenia historycznego" wyznaczają ramy określone w zarzucie (także w uzasadnieniu) aktu oskarżenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2006 r. II KK 246/06, LEX nr 202125). Natomiast zakres znaczeniowy terminu "zdarzenie historyczne" jest stosunkowo szeroki i obejmuje zdarzenie faktyczne opisane przez oskarżyciela w skardze, w przebiegu którego dopatruje się on przestępstwa. Nie ogranicza się ono do pojęcia czynu, jako konkretnego działania lub zaniechania. Nie chodzi też o tożsamość czynności czasownikowej realizowanej przez sprawcę. O tożsamości zdarzenia faktycznego można mówić wtedy, gdy choćby część działania lub zaniechania przestępczego pokrywa się z działaniem lub zaniechaniem przestępczym, które było przedmiotem aktu oskarżenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2007 r. II KK 91/07, LEX nr 280735). Właśnie dlatego przy rozstrzyganiu zagadnienia tożsamości czynu zarzuconego i przypisanego oraz czynu, co do którego wcześniej wszczęte postępowanie prawomocnie się zakończyło, powinno się każdorazowo uwzględniać konkretne ustalenia faktyczne, tak jak to wyżej uczyniono. Do oceny zachowania granic skargi przydatne są takie kryteria, jak: tożsamość osoby sprawcy, zachowanie tego samego przedmiotu ochrony, tożsamość osoby pokrzywdzonego. Czas i miejsce popełnienia czynu mogą mieć znaczenie pod warunkiem, że różnice - w stosunku do przyjętych w ramach oskarżenia - są istotne, tj. generują realne i wysokie prawdopodobieństwo przerwania więzi czasowo-przestrzennej zdarzenia zarzuconego i przypisanego, a tym samym wykraczają poza opis przebiegu wydarzeń zamieszczony w akcie oskarżenia (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 14 maja 2013 r., III KK 395/12, LEX nr 1319263). Sąd I instancji nie przeprowadził dowodu z akt Sądu Rejonowego w Pile i zapewne z tego powodu nie wychwycił wskazanej wyżej tożsamości czynu, będącego przedmiotem osądu w obu postępowaniach. Wprawdzie Sąd Okręgowy zauważył, że w sprawie tej może chodzić o czyn przypisany oskarżonemu B. w punkcie 11 i o czyn przypisany wyrokiem Sądu Rejonowego w Pile w punkcie 2, jednakże nie wyciągnął właściwego wniosku, że w obu tych sprawach chodziło dokładnie o to samo działanie oskarżonego (str. 318-319 uzasadnienia zaskarżonego wyroku). Oczywiście jest natomiast, że co do czynu przypisanego oskarżonemu B. w punkcie 10 chodziło o proceder związany z wystawianiem tzw. „pustych” faktur i nie miał on żadnego związku z czynami przypisanymi temu oskarżonemu wyrokiem Sądu Rejonowego w Pile. Natomiast przestępstwo skarbowe przypisane oskarżonemu B. B. (1) pozostaje w związku z obu przypisanymi mu zaskarżonym wyrokiem przestępstwami a tym samym i z przestępstwem, przypisanym oskarżonemu w punkcie 2 wyroku Sądu Rejonowego w Pile, jednakże za przestępstwo skarbowe sprawca ponosi odrębną odpowiedzialność karną (art. 8§1 k.k.s.), co oznacza, że i co to tego przestępstwa skarbowego nie zachodzi stan powagi rzeczy osądzonej.

Zauważyć natomiast należy, że osądzone w niniejszej sprawie przestępstwo przypisane oskarżonemu w punkcie 11 jest przestępstwem ciągłym, tak samo zresztą, jak przestępstwo przypisane oskarżonemu w punkcie 2 wyroku Sądu Rejonowego w Pile jest przestępstwem ciągłym. W przypadku tego drugiego przyjęto jednak, że zostało popełnione w okresie od stycznia 2005 r. do maja 2006 r., gdy tymczasem przestępstwo będące przedmiotem osądu w niniejszym postępowaniu zostało popełnione w okresie od 30.07.2004 r. do 31.05.2006 r.

Prawomocne skazanie za czyn ciągły stwarza stan prawomocności materialnej i w związku z tym nie jest dopuszczalne dodatkowe osądzenie sprawcy za później ujawnione zachowania, które w świetle przesłanek art. 12 k.k. weszłyby w zakres osądzonego już czynu ciągłego, gdyż stoi temu na przeszkodzie zakaz ne bis in idem – art. 17§1 pkt 7 k.p.k. (por. uchwała SN z dnia 21.11.2001 r., I KZP 29/01, OSNKW 2001, z. 11, poz. 21). Należy jednocześnie zgodzić się z poglądem Sądu Najwyższego, iż prawomocne skazanie rodzi powagę rzeczy osądzonej tylko w takim zakresie, w jakim sąd orzekł o odpowiedzialności karnej za zachowania będące przedmiotem zarzutu. Jedynie wówczas, gdy sąd uznał, że objęte jednolitym zamiarem zachowania oskarżonego stanowią jeden czyn zabroniony w rozumieniu art. 12 k.k., zakres powagi rzeczy osądzonej wyznaczony jest ustalonym w wyroku skazującym lub warunkowo umarzającym czasem jego popełnienia (patrz uchwała SN z dnia 15.06.2007 r., I KZP 15/07, OSNKW 2007, z. 7-8, poz. 55). Powyższe więc oznacza, że nie jest możliwe ponowne osądzenie oskarżonego B. za działania podjęte z góry powziętym zamiarem w okresie od stycznia 2005 r. do maja 2006 r., bowiem na ten czas popełnienia przestępstwa w niniejszym postępowaniu rozciąga się już powaga rzeczy osądzonej. Natomiast nie stoi na przeszkodzie osądzenie czynu zarzuconego oskarżonemu B. w punkcie XI aktu oskarżenia, ale w okresie od 30.07.2004 r. do 31.12.2004 r.

Mając więc na uwadze częściową słuszność postawionego w tym zakresie zarzutu apelacyjnego a także fakt, iż niezbędne jest dokonanie w powyższym zakresie ponownych ustaleń faktycznych, dokonanie nowych wyliczeń dotyczących przejęcia należności publicznoprawnych oraz wymierzenie oskarżonemu nowych kar i ewentualnych środków karnych Sąd Apelacyjny na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 437 k.p.k. uchylił w tym zakresie zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy nie zachodzi konieczność ponownego bezpośredniego przesłuchiwania na rozprawie świadków i co do nich oraz już przeprowadzonych dowodów można szeroko stosować przepis art. 442§2 k.p.k. Natomiast Sąd ten powinien przeprowadzić dowód z akt Sądu Rejonowego w Pile o sygn. II K 535/O7 i jeszcze raz dokładnie przeanalizować omówiony wyżej przypadek i wydać właściwe rozstrzygnięcie w zakresie winy i kary.

Co do pozostałych czynów przypisanych oskarżonemu zarzuty apelacyjne stanowią jedynie dowolną polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu I instancji. Przede wszystkim w zakresie wystawiania „pustych” faktur oskarżony B. przyznał się do winy, zaś to przyznanie znajduje odzwierciedlenie w wyjaśnieniach oskarżonych M. G. (1) i M. G. (2) oraz świadków M. H. i T. K.. Na te okoliczności zresztą już zwrócono wyżej uwagę przy omówieniu apelacji obrońcy oskarżonego G., więc nie zachodzi tu potrzeba powtarzania tej samej argumentacji. Apelacja w zasadzie ograniczyła się do kilku uwag natury ogólnej, natomiast w żadnym miejscu nie wykazała, jak tego wymaga zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, by Sąd Okręgowy dokonał dowolnych ustaleń zarówno w zakresie czynu przypisanego oskarżonemu w punkcie 10, jak i przestępstwa skarbowego w punkcie 12. Podnieść należy, że dokładnie te same dowody, jakie przytoczono przy omówieniu apelacji obrońcy oskarżonego G. w zakresie przypisania temu oskarżonemu przestępstw w punktach 2 i 7 wskazują na sprawstwo i winę oskarżonego B. w popełnieniu przypisanych mu przestępstw w punktach 10 i 12. Sąd I instancji zresztą dokładnie przedstawia zarówno fakty, jak i dowody na poparcie tych faktów odnośnie czynów przypisanych oskarżonemu B. na str. 18-29 i na str. 187-221, i na str. 229-237 uzasadnienia w sposób przejrzysty, zaś ocena tych dowodów jest na tyle jasna, że nie może prowadzić do odmiennych wniosków od tych, które zgodnie z zasadami art. 7 k.p.k. wyciągnął w stosunku do sprawstwa i winy oskarżonego B. Sąd I instancji. Tak jak w przypadku oskarżonego M. G. (2), tak i w przypadku B. B. (1) stwierdzić należy, że oskarżony B. doskonale zdawał sobie sprawę, że wystawianie „pustych” faktur miało na celu wprowadzenie do obrotu paliwa pochodzącego z nielegalnego źródła, co przecież jednoznacznie służyło wprowadzeniu w błąd nabywców paliwa i organów podatkowych co do jakości i legalności pochodzenia tego paliwa a jednocześnie uniknięciu przez rzeczywistych sprzedawców „lewego” paliwa obowiązkowi podatkowemu, czyli zainkasowaniu całej korzyści ze sprzedaży paliwa bez odprowadzenia należnych Skarbowi Państwa podatków. Podnieść przy tym należy, iż to oskarżony B., jak i zresztą M. G. (2), był przedsiębiorcą, zajmował się obrotem paliwami a tym samym doskonale znał reguły związane z obrotem takim właśnie towarem, w tym reguły związane z odprowadzeniem podatków akcyzowego i VAT. Ta okoliczność związana z działalnością oskarżonego w ramach swojej firmy (...) wskazuje więc dobitniej tylko na wiedzę i zamiar oskarżonego a tym samym na umyślność jego działania we wskazanych przestępczych procederach, które zostały mu przypisane zaskarżonym wyrokiem, łącznie z przestępstwem skarbowym, będącym przecież nieodłączną konsekwencją prowadzonego przez oskarżonego procederu związanego z „legalizacją” paliw. W związku z tym odwołanie się przez apelującego do dokumentów przedstawionych przez oskarżonego w toku rozprawy na k. 10520-10562 nie może przemawiać za brakiem odpowiedzialności oskarżonego w osądzanym w niniejszej sprawie zakresie. Nie neguje się bowiem tego, iż oskarżony faktycznie (poza przypisanymi mu w punkcie 10 „pustymi” fakturami, do czego oskarżony się przyznał) prowadził działalność gospodarczą w zakresie obrotu paliwami, jednakże ta okoliczność przecież nie oznacza, iż oskarżony nie popełnił przestępstwa skarbowego w postaci przypisanego mu oszustwa podatkowego, na którą to okoliczność wskazują dowody przytoczone przez Sąd I instancji. Nie może więc być w tej sprawie mowy o naruszeniu przez Sąd meriti przepisów art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. a tym bardziej o oparciu skazania B. B. (1) na domniemaniach. Skoro zaś Sąd orzekający w tej sprawie nie powziął żadnych uzasadnionych wątpliwości co do ustaleń faktycznych, to nie miał również podstaw do zastosowania art. 5§2 k.p.k.

W pozostałej więc części apelacja obrońcy oskarżonego B. nie zasługuje na uwzględnienie.

Z urzędu natomiast Sąd odwoławczy dostrzega niezasadność orzeczonych wobec oskarżonego kar i środków karnych w postaci przypadku równowartości korzyści majątkowych uzyskanych z popełnienia przestępstwa, o czym będzie mowa niżej po omówieniu ostatniej apelacji.

IV. Omówienie apelacji obrońcy oskarżonej Z. G..

Apelacja ta częściowo okazała się uzasadniona w zakresie orzeczonych kar i środka karnego w postaci przypadku równowartości korzyści majątkowej, o czym będzie mowa poniżej łącznie z tożsamymi zagadnieniami dotyczącymi pozostałych oskarżonych.

Niezasadna zaś okazała się apelacja kwestionująca ustalenia faktyczne odnośnie sprawstwa i winy oskarżonej Z. G. w popełnieniu przypisanego jej przestępstwa z art. 286§1 k.k. w zw. z art. 294§1 k.k., art. 271§1 i 3 k.k. w zw. z art. 270§1 k.k. w zw. z art. 273 k.k. oraz art. 299§1, 5 i 6 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k. oraz przestępstwa skarbowego z art. 56§1 k.k.s. oraz art. 18§3 k.k. w zw. z art. 54§1 k.k.s. w zw. z art. 20§2 k.k.s. w zw. z art. 61§1 k.k.s. w zw. z art. 7§1 k.k.s. w zw. z art. 6§2 k.k.s.

Obrońca oskarżonej, mimo postawienia szeregu zarzutów pod postacią obrazy prawa materialnego, obrazy przepisów postępowania oraz błędu w ustaleniach faktycznych w rzeczywistości stawia jeden zarzut błędu w ustaleniach faktycznych o charakterze „dowolności”. Wszystkie te zarzuty bowiem sprowadzają się do negowania, by materiał dowodowy zebrany w sprawie pozwalał na jednoznaczne przypisanie oskarżonej winy (zamiaru) w popełnieniu przypisanych jej czynów.

Nie ulega wątpliwości, iż Sąd Okręgowy cały proceder związany z legalizacją paliwa pochodzącego z nielegalnego źródła z udziałem także podmiotu gospodarczego prowadzonego formalnie przez Z. G. pod nazwą (...) ustalił na podstawie wskazywanych już wyżej przy omówieniu apelacji obrońcy oskarżonego M. G. (1) dowodów. Dokładnie ustalenia faktyczne w tym zakresie łącznie z dowodami na ich poparcie zostały przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku na str. 237-262. Stwierdzić przy tym należy, iż od strony przedmiotowej popełnienie przez oskarżoną tych przestępstw nie budzi wątpliwości. Przy omówieniu już wyżej apelacji obrońców oskarżonych wykazano bowiem na czym polegały przypisane oskarżonym oszustwa (w tym podatkowe), przestępstwa przeciwko dokumentom oraz „pranie brudnych pieniędzy”. Dokładnie zawarte tam uwagi w tym zakresie odnoszą się również do postępowania oskarżonej Z. G., która pod dyktando swojego brata M. G. (1), do czego zresztą ten się przyznał, dopuszczała się zachowań, które znamiona tych przestępstw wyczerpywały. I choć rzeczywiście opisy czynów zarzuconych oskarżonej aktem oskarżenia a następnie przypisane oskarżonej zaskarżonym wyrokiem są wyjątkowo obszerne, na co uwagę zwraca apelujący, to jednak ta okoliczność nie oznacza, że nie są zrozumiałe. Przy uważnej lekturze tych opisów można bowiem rozpoznać znaczenie wyrażen w nich zawartych a co za tym idzie znaczenie poszczególnych zachowań stanowiących znamiona czynów, jakie zarzuca się oskarżonej. Bez znaczenia przy tym dla odpowiedzialności oskarżonej jest fakt, czy dokładnie wiedziała, co to jest „pranie brudnych pieniędzy”, jak również bez znaczenia jest fakt, czy oskarżona G. miała świadomość aż takiego uszczegółowienia jej działalności, jaki wynika on z opisu czynu przypisanego oskarżonej w punkcie 13. Istotny jest natomiast fakt, czy oskarżona miała świadomość tego, że uczestniczy w nielegalnym procedurze swojego brata przy wykorzystaniu firmy (...), o którym już wyżej wspomniano.

Sąd I instancji w tym zakresie poddał wnikliwej ocenie wyjaśnienia M. G. (1) i Z. G., bowiem praktycznie tylko na ich podstawie można dojść do wniosku, czy oskarżonej można i trzeba przypisać umyślność w popełnieniu przypisanych jej przestępstw czy też nie. M. G. (1) w zasadzie odmówił złożenia wyjaśnień w tym zakresie a jedynie przyznał rację wyjaśnieniom Z. G.. Z. G. natomiast wyjaśniła, że to brat pomógł jej w trudnej sytuacji finansowej, namawiając ją do założenia firmy i twierdząc, że jej działalność ma polegać tylko na podpisywaniu faktur a gotowe do podpisu faktury przynosił jej brat. Po założeniu firmy czyniła to, przy czym pieniądze, jakie wpływały na konto firmowe wypłacała i oddawała bratu. Nie czytała jednak tych faktur, nie interesowała się tym w ogóle, bo myślała, że jest wszystko w porządku, zaś brata nie pytała się dlaczego tak robi. Jej zarobek zaś stanowiła co miesięczna zapłata w kwotach rzędu 2.000 – 4.000 zł. Wiedziała jaki zakres działalności miał być jej firmy, ale nigdy nie dostarczała żadnego towaru i

niczym innym już się nie zajmowała. Nie wiedziała więc czy jej firma rzeczywiście kupowała czy sprzedawała jakieś towary i nie zastanawiała się wtedy czy faktury, które podbijała poświadczają nieprawdę (k. 5458-5463, 6797-6798, 9133-9136). Należy przy tym zauważyć, iż oskarżona w toku rozprawy z przyczyn zupełnie niezrozumiałych wskazała, że te kwoty, jakie uzyskiwała z prowadzenia swojej działalności były znacznie mniejsze oraz zupełnie nielogicznie, niezgodnie z jakimikolwiek zasadami doświadczenia życiowego wyjaśniła, że w ogóle z bratem nie ustalała ile będzie zarabiała w swojej własnej firmie, mimo że przecież to jej zależało na pracy i zarabianiu pieniędzy. Za kompletnie pozbawione sensu są też twierdzenia oskarżonej na temat tytułu zapłaty jej „wynagrodzenia”, przy czym oskarżona traktowała tę zapłatę za wypisywanie tych faktur.

Wyjaśnienia oskarżonej są wysoce naiwne, bowiem niewiarygodne jest twierdzenie oskarżonej, iż nie wiedziała, czym zajmuje się jej brat a tym samym czym i ona się zajmuje. Nie da się bowiem uwierzyć z przyczyn zdroworozsądkowych, iż oskarżona myślała, że jej działalność gospodarcza ogranicza się tylko do podpisywania faktur. Jednocześnie jednak oskarżona wiedziała, że zakresem działalności jej firmy jest handel paliwami i wiedziała, że jakiś handel ma miejsce, skoro na konto firmowe wpływały od różnych podmiotów należności za wystawione faktury, które jednak znów przejmował fizycznie jej brat. Słusznie przy tym Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na niespójność w tym zakresie wyjaśnień M. G. (1), który początkowo w ogóle zaprzeczał, by miał cokolwiek wspólnego z działalnością firmy (...), mimo że świadkowie – przedstawiciele podmiotów nabywających paliwo właśnie od (...) wskazywali wprost na M. G. (1), jako dostarczającego te paliwa w imieniu tej firmy, by następnie na rozprawie w swoim ostatnim wyjaśnieniu lakonicznie przyznać wszystkie okoliczności podnoszone przez oskarżoną, choć tylko i wyłącznie na pytania swojego obrońcy.

Poza tym oskarżona nigdy nie uczestniczyła w obrocie paliwami, miała świadomość, że jej firma nie posiada ani środków transportowych do przewozu paliwa, ani magazynów (zbiorników) do przechowywania nabywanego paliwa. W takiej sytuacji w świetle zasad zdroworozsądkowych nie mogą być uznane za wiarygodne twierdzenia oskarżonej, że nie miała jakiegokolwiek pojęcia o działalności brata, który bez jej pytania o szczegóły wykorzystywał ją do przestępczego procederu. Te okoliczności razem wzięte świadczą więc o dokonaniu przez Sąd I instancji logicznej analizy wskazanych dowodów a tym samym wyciągnięcie logicznego wniosku, iż oskarżona G. wiedziała, że uczestniczy wraz z bratem w działaniach, mających na celu obrót paliwem nielegalnego pochodzenia, co znów na celu miało wyłudzenie należności publicznoprawnych związanych z obrotem takim towarem (str. 276-278 uzasadnienia zaskarżonego wyroku). Bez znaczenia więc w takiej sytuacji jest fakt czy oskarżona знаła pojęcie „prania brudnych pieniędzy” czy też nie, bowiem wiedziała, że w ten sposób zarobione środki pieniężne były przez nią pobierane z konta firmowego i przekazywane bratu w gotówce, co już praktycznie na podstawie dokumentacji uniemożliwiało stwierdzenie ich przestępczego pochodzenia, jak i miejsca ich umieszczenia, co przecież jest istotą przestępstwa określonego w art. 299§1 k.k.

W powyższym więc zakresie zarzuty apelacji nie znajdują uzasadnienia. Praktycznie apelujący nie przedstawia argumentacji, która podważałaby prawidłowe ustalenia Sądu I instancji w tym względzie a jedynie sam ocenia ten sam materiał dowodowy, wyciągając z niego odmienne wnioski. Oczywiście taki sposób wykazywania dowolności w rozumowaniu Sądu orzekającego jest sprzeczny z istotą zarzutu opartego na podstawie art. 438 pkt 3 k.p.k. a tym samym nie może prowadzić do proponowanej przez apelującego zmiany zaskarżonego wyroku poprzez ograniczenie zakresu odpowiedzialności oskarżonej w przypadku czynu przypisanego jej w punkcie 13 i uniewinnienie jej od popełnienia przypisanego w punkcie 14 przestępstwa skarbowego.

Natomiast z urzędu niezbędna była korekta zaskarżonego wyroku w zakresie kwalifikacji prawnej przestępstwa skarbowego przypisanego oskarżonej. Przyjęto bowiem w opisie tego czynu, iż oskarżona Z. G. m.in. „nierzetelnie prowadziła księgi rachunkowe i rejestry zakupu i sprzedaży prowadzone dla celów towarów i usług za 2003 r.”, czym wyczerpała znamiona przestępstwa skarbowego z art. 61§1 k.k.s. Tymczasem przestępstwo to zagrożone jest karą grzywny, co oznacza, iż zgodnie z treścią art. 44§1 pkt 1 k.k.s. i art. 44§5 k.k.s. karalność tego przestępstwa ustala z upływem 10 lat od czasu jego popełnienia. Aktualnie więc w chwili orzekania w instancji odwoławczej nastąpiło przedawnienie karalności za to przestępstwo, co zgodnie z art. 113§1 k.k.s. w zw. z art. 17§1 pkt 6 k.p.k. nakazuje

Sądowi Apelacyjnego wyeliminowanie z opisu czynu wskazanego fragmentu dotyczącego nierzetelnego prowadzenia ksiąg rachunkowych a z podstawy kwalifikacji prawnej tego czynu wyeliminowanie przepisu art. 61§1 k.k.s.

Podobna rzecz występuje w przypadku czynu przypisanego oskarżonej w punkcie 13 w zakresie czynu kwalifikowanego z art. 273 k.k. Przepięstwo to bowiem zostało popełnione w okresie od 11.06.2003 r. do 21.01.2004 r., gdy tymczasem czyn z art. 273 k.k. zagrożony jest karami grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2, więc przedawnienie karalności tego czynu zgodnie z art. 101§1 pkt 4 k.k. i art. 102 k.k. następiło po upływie 10 lat od czasu jego popełnienia. W chwili orzekania w instancji odwoławczej następiło więc przedawnienie karalności za to przestęstwo i dlatego też kierując się treścią art. 17§1 pkt 6 k.p.k. Sąd Apelacyjny z podstawy kwalifikacji prawnej tego przestęstwa wyeliminował przepis art. 273 k.k.

V. Ustosunkowanie się do zarzutu obrazy przepisu art. 45§1 k.k., jak i do orzeczonych oskarżonym kar.

Obrońca oskarżonego R. G. zarzucił zaskarżonemu wyrokowi obrazę przepisu art. 45§1 k.k., natomiast obrońca oskarżonej Z. G. niezasadne orzeczenie wobec oskarżonej przypadku na tej podstawie kwoty 746.554,17 zł, mimo ustalenia przez Sąd orzekający, że oskarżona w rzeczywistości uzyskała tę korzyść na poziomie kilku – kilkunastu tysięcy złotych.

Zarzuty te są w pełni uzasadnione a jednocześnie, na podstawie art. 435 k.p.k. znajdują one pełne uzasadnienie także w przypadku oskarżonych M. G. (1) i B. B. (1).

Zapoznając się z ustaleniami faktycznymi Sądu Okręgowego zauważyć należy, że oskarżeni dopuszczając się przypisanych im czynów nie przejmowali dla siebie należności publicznoprawnych a jedynie uzyskiwali z tej przestępczej działalności „wynagrodzenie” pieniężne. W przypadku czynu przypisanego oskarżonym G. i G. w punkcie 1 oskarżeni ci zgodnie z dokonanymi ustaleniami za „usługę” w postaci dostarczenia „fikcyjnych”, „pustych” faktur VAT otrzymywali od M. H. i T. K. wynagrodzenie pieniężne. Po dokonaniu przelewów dochodziło bowiem do potrącenia przez tych oskarżonych „wynagrodzenia” za wystawienie fikcyjnych faktur a dalej pieniądze w gotówce wracały do rąk T. K., który znów tę gotówkę przekazywał M. R. (2) (str. 7-8, 10 uzasadnienia). To zaś dowodzi, iż oskarżeni ci z tytułu popełnienia tego przestęstwa nie osiągnęli dla siebie korzyści w kwocie 4.936.856,07 zł ani nawet w jej części ułamkowej.

Podobnie rzecz miała się w przypadku przestęstwa popełnionego przez M. G. (2), M. G. (1) i B. B. (1) w przypadku czynu przypisanego im w punktach 2 i 10, przy czym tu także oskarżony B. otrzymywał „wynagrodzenie” za wystawienie „pustej” faktury (str. 20 i 21). To znów dowodzi, iż oskarżeni ci w tytułu popełnienia tego przestęstwa nie osiągnęli dla siebie korzyści majątkowej w kwocie 2.074.325,84 zł ani nawet w części ułamkowej.

W przypadku czynu przypisanego oskarżonym G. i G. w punkcie 3 Sąd Okręgowy ustalił, że za wystawienie „fikcyjnych”, „pustych” faktur VAT dla P. G., prowadzącego podmiot gospodarczy o nazwie (...) oskarżeni G. i G. otrzymywali wynagrodzenie pieniężne a wyglądało to w ten sposób, że M. G. (2) i M. G. (1) wypłacili z rachunków bankowych środki pieniężne za zbyte paliwo i kwotę tę przekazali P. G. po potrąceniu „kosztów” wytworzenia fikcyjnych faktur, tj. swojego wynagrodzenia w tym zakresie (str. 32, 33). Oskarżeni więc brali udział w przejęciu należności publicznoprawnych w kwocie 234.538,80 zł, co jednak nie oznacza, że osiągnęli dla siebie korzyść w takiej kwocie czy choćby jej ułamkowej części.

W przypadku czynu przypisanego oskarżonym G. i G. w punkcie 4 Sąd Okręgowy ustalił, że z rachunków bankowych wpłacone od nabywców paliwa środki zostały przejęte przez obu oskarżonych a następnie po zatrzymaniu przez nich dla siebie ich części jako wynagrodzenia za wystawianie faktur i celem opłacenia należności skarbowych przekazane w gotówce nieustalonym osobom współdziałającym z oskarżonymi w popełnieniu przestęstwa a będącymi faktycznymi zbywcami paliwa (str. 180). Oczywistym jest więc, iż oskarżeni nie przejęli dla siebie (nie osiągnęli dla siebie korzyści majątkowej) kwoty 12.890.702,46 zł, ani też znacznej jej części.

W przypadku czynu przypisanego oskarżonym G., G. i B. w punktach 5 i 11 Sąd Okręgowy ustalił, że środki wpływające na konto A.-u były wypłacane przez oskarżonego B. B. (1) i przekazywane osobiście lub za pośrednictwem oskarżonych M. G. (1) i M. G. (2) a także T. F. i S. M. faktycznym zbywcom paliwa po potrąceniu „kosztów” wytworzenia fikcyjnych faktur, tj. „wynagrodzenia” dla oskarżonego B., jak i kosztów opłacenia należności VAT z tytułu wartości dodanej (str. 217 uzasadnienia).

W przypadku przestępstwa popełnionego przez oskarżonych M. G. (1) i Z. G. a przypisanego im z punktach 8 i 13 Sąd Okręgowy ustalił, że oskarżeni ci po wypłaceniu z rachunku należności za zbywany towar przekazali gotówkę nieustalonym rzeczywistym zbywcom paliwa, co już samo w sobie dowodzi, iż oskarżeni ci nie przejęli dla siebie należności publicznoprawnych w kwocie 1.493.108,35 zł a jedynie, tak jak i w wyżej wymienionych przypadkach, potrącali dla siebie „wynagrodzenie” za świadczenie tych „usług” (str. 258 uzasadnienia). Na powyższe uzyskiwanie „dochodów” przez oskarżonych ze wskazanej działalności Sąd I instancji zwraca również uwagę przy uzasadnianiu przyjęcia działania tych oskarżonych w warunkach art. 65§1 k.k. (str. 306 uzasadnienia).

Sąd Okręgowy słusznie przyjął, że oskarżeni z popełnienia przestępstw osiągnęli korzyść majątkową a tym samym zgodnie z treścią art. 45§1 k.k. orzekł względem oskarżonych środek karny w postaci przepadku równowartości korzyści majątkowej uzyskanej z danego przestępstwa. Sąd I instancji orzekając ten środek nie zauważył jednak, iż poszczególni oskarżeni nie uzyskali korzyści majątkowej w wysokości pełnej czy nawet ułamkowej przejętych należności publicznoprawnych a tym samym niezasadne jest orzeczenie wobec oskarżonych M. G. (5) i M. G. (2) w punkcie 1 b przepadku po 1/2 części równowartości korzyści majątkowej, tj. w kwotach po 2.468.428,03 zł, niezasadne jest orzeczenie wobec tych oskarżonych w punkcie 2 b i wobec oskarżonego B. B. (1) w punkcie 10 b przepadku po 1/3 części równowartości korzyści majątkowej uzyskanej z przestępstwa w kwotach po 691.441,94 zł, niezasadne jest orzeczenie wobec oskarżonych G. i G. w punkcie 3 b przepadku po 1/2 części równowartości korzyści majątkowej uzyskanej z popełnienia przestępstwa w kwotach po 117.269,40 zł, niezasadne jest orzeczenie wobec oskarżonych G. i G. w punkcie 4 b przepadku po 1/2 części równowartości korzyści majątkowej uzyskanej z popełnienia przestępstwa w kwotach po 6.445.351,23 zł, niezasadne jest orzeczenie wobec oskarżonych G. i G. w punkcie 5 b przepadku w części równowartości korzyści majątkowej uzyskanej z popełnienia przestępstwa w kwotach po 342.294,45 zł, niezasadne jest orzeczenie wobec oskarżonych M. G. (6) i Z. G. w punktach 8 b i 13 b po 1/2 części równowartości korzyści majątkowej uzyskanej z popełnienia przestępstwa w kwotach po 746.554,17 zł i niezasadne jest orzeczenie wobec oskarżonego B. B. (1) w punkcie 11 b (abstrahując od uchylecia zaskarżonego wyroku odnośnie czynu przypisanego temu oskarżonemu w punkcie 11) przepadku części równowartości korzyści majątkowej uzyskanej z popełnienia przestępstwa w kwocie 2.218.511,59 zł.

Tymczasem przepis art. 45§1 k.k. jasno stanowi, że orzeka się przepadek takiej korzyści (lub jej równowartości), jaką sprawca „osiągnął” z popełnienia przestępstwa. Przepis ten więc daje do zrozumienia, że nie chodzi tu o korzyść majątkową w znaczeniu określonym w art. 115§4 k.k., czyli korzyść zarówno dla siebie, jak i dla kogo innego, ale tylko o korzyść osiągniętą dla siebie (patrz postanowienie SN z dnia 30 listopada 2011 r., I KZP 16/11, OSNKW 2011/12/107; wyrok Sądu Apel. w Poznaniu z dnia 20 września 2012 r., II AKa 184/12, LEX nr 1316252; postanowienie Sądu Apel. we Wrocławiu z dnia 10 lipca 2013 r., II AKz 266/13, KZS 2014/2/56). Powyższe więc oznacza, że w niniejszej sprawie przejęte należności publicznoprawne ani udziały ułamkowe w tych należnościach nie stanowiły korzyści osiągniętych przez poszczególnych sprawców, bowiem należności te zostały przekazane rzeczywistym zbywcom pochodzącego z nielegalnego źródła paliwa, zaś oskarżeni jedynie uzyskali umówioną wcześniej ze współsprawcami „zapłatę” za świadczenie usług służących „legalizacji” takiego paliwa i związanych z jego obrotem.

Sąd Okręgowy w zakresie faktycznych korzyści majątkowych (ich wysokości) uzyskanych dla siebie przez oskarżonych nie poczynił żadnych precyzyjnych ustaleń faktycznych, co uniemożliwia w tym zakresie Sądowi Apelacyjnemu na dokonanie własnych ustaleń a tym samym co do tych orzeczeń o środkach karnych na podstawie art. 438 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 437 k.p.k. uchylono zaskarżony wyrok i sprawę przekazano Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji na podstawie wyjaśnień oskarżonych oraz zeznań M. H. i T. K. dokona ustaleń w tym zakresie, by następnie w sposób właściwy wydać orzeczenia na podstawie art. 45§1 k.k.

Zauważyć należy, że w związku z uchyleniem orzeczenia zawartego w punkcie 11, w którym skazano oskarżonego B. za jedno przestępstwo na kary pozbawienia wolności i grzywny, jak i środek karny w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z handlem paliwami należało uchylić orzeczenie o karach łącznych i łącznym środku karnym zawarte w punkcie 19 c i na nowo wymierzyć temu oskarżonemu kary łączne pozbawienia wolności i grzywny, wynikające z połączenia takich kar jednostkowych orzeczonych za przypisane oskarżonemu przestępstwa w punktach 10 i 12. Podnieść przy tym należy, iż oskarżony ten jest emerytem a tym samym ustalenie przez Sąd Okręgowy wysokości stawki dziennej grzywny na kwotę 100 zł w świetle przepisu art. 33§3 k.k., jak i przepisu art. 23§3 k.k.s. jest mocno przesadzone. Dlatego też kierując się tymi przepisami a także mając na względzie fakt, że w przypadku przestępstwa skarbowego wysokość stawki dziennej nie może być niższa od jednej trzydziestej części minimalnego wynagrodzenia, które w chwili popełnienia przez oskarżonego przestępstwa skarbowego wynosiło 936 zł Sąd Apelacyjny ustalił wysokość tej stawki dziennej na kwotę 35 zł. Mając zaś na uwadze wymierzone oskarżonemu kary 2 lat pozbawienia wolności i grzywny w liczbie 180 stawek dziennych za przestępstwo przypisane w punkcie 10 oraz kary 1 roku pozbawienia wolności i grzywny w liczbie 150 stawek dziennych za przypisane oskarżonemu w punkcie 12 przestępstwo skarbowe Sąd Apelacyjny, kierując się przepisami art. 85 k.k. i art. 39§1 i 2 k.k.s., stosując praktycznie zasadę absorpcji wymierzył oskarżonemu B. kary łączne 2 lat pozbawienia wolności i grzywny w liczbie 200 stawek dziennych w wysokości po 35 zł każda.

W ocenie Sądu Apelacyjnego kary te w pełni odzwierciedlają okoliczności obciążające i łagodzące, jakie dokładnie zostały przytoczone przez Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Brak jest przy tym podstaw do zastosowania wobec oskarżonego instytucji warunkowego zawieszania wykonania orzeczonej wobec niego kary pozbawienia wolności na podstawie art. 69§1 k.k. a to z tego powodu, że w stosunku do tego oskarżonego, z uwagi na dotychczasową karalność oskarżonego za przestępstwa podobne brak jest podstaw do wysnucia pozytywnej prognozy kryminologicznej, o której mowa w art. 69§1 i 2 k.k. a poza tym w sprawie tej nie występuje wyjątkowy wypadek, do tego uzasadniony szczególnymi okolicznościami, pozwalający na odstępstwo od zakazu zawieszania wykonania kary w stosunku do sprawcy odpowiadającego w warunkach art. 65§1 k.k., czyli tak jak w warunkach art. 64§2 k.k. (art. 69§3 k.k.).

Nie jest także zrozumiałe przyjęcie w kwalifikacji prawnej przestępstwa skarbowego przypisanego oskarżonemu B. przepisu art. 37§1 pkt 3 k.k.s. Przepis ten bowiem dotyczy nadzwyczajnego obostrzenia kary w stosunku do sprawcy popełniającego przestępstwo skarbowe w ramach tzw. ciągu przestępstw. Tymczasem oskarżony B. został skazany za popełnienie jednego przestępstwa skarbowego jako przestępstwa ciągłego w warunkach art. 6§2 k.k.s., do którego to przestępstwa ciągłego przepis art. 37§1 pkt 3 k.k.s. nie ma zastosowania. W związku z tym, kierując się przepisem art. 455 k.p.k. Sąd Apelacyjny z urzędu poprawił w tym zakresie błędną kwalifikację prawną tego czynu poprzez eliminację z jej podstawy wskazanego przepisu, w konsekwencji również eliminując z podstawy prawnej wymiaru kary za to przestępstwo przepis art. 38§2 pkt 1 k.k.s. Dokładnie z tych samych powodów i na tej samej podstawie Sąd Apelacyjny wyeliminował z podstawy prawnej skazania oskarżonej Z. G. za przypisane jej przestępstwo skarbowe przepis art. 37§1 pkt 3 k.k.s. i w konsekwencji z podstawy prawnej wymiaru kary oskarżonej za to przestępstwo przepis art. 38§2 pkt 1 k.k.s.

Wreszcie Sąd Apelacyjny dokładnie tak samo i na tej samej podstawie postąpił w stosunku do przestępstw skarbowych przypisanych oskarżonym M. G. (1) i M. G. (2). Wprawdzie oskarżonemu G. przypisano popełnienie trzech przestępstw skarbowych, ale o nieco odmiennych kwalifikacjach prawnych, gdyż w ramach kumulatywnej kwalifikacji prawnej co do czynu przypisanego oskarżonemu w punkcie 6 przyjęto m.in. art. 61§1 k.k.s. w zw. z art. 60§1 k.k.s., których nie ma w kwalifikacjach prawnych czynów przypisanych oskarżonemu w punktach 7 i 9, natomiast w kwalifikacji prawnej przestępstwa skarbowego przypisanego oskarżonemu w punkcie 7 zawarto przepis art. 62§2 k.k.s., który nie występuje w kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu w punkcie 9.

W przypadku zaś oskarżonego G. przypisano mu popełnienie dwóch przestępstw skarbowych, ale także o odmiennych kwalifikacjach prawnych, bowiem w ramach kumulatywnej kwalifikacji prawnej co do czynu przypisanego oskarżonemu w punkcie 6 przyjęto m.in. art. 61§1 k.k.s. w zw. z art. 60§1 k.k.s., których nie ma w kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu w punkcie 7. Tymczasem warunkiem zastosowania instytucji ciągu przestępstw z art. 37§1 pkt 3 k.k.s. jest tożsamość kwalifikacji prawnej każdego z przestępstw skarbowych wchodzących w skład takiego ciągu. Skoro ten warunek nie został spełniony, to należało postąpić w stosunku do tych kwalifikacji tak samo, jak w przypadku przestępstw skarbowych orzeczonych wobec oskarżonych B. i G..

Zauważyć należy za obrońcą oskarżonej Z. G., iż oskarżona ta jest osobą bezrobotną, pobierającą zasiłki rodzinne na dzieci i zasiłek pielęgnacyjny na jedno z nich oraz korzysta z innych form pomocy z opieki społecznej a także jest utrzymywana przez swojego konkubenta. To oznacza, że ustalona przez Sąd Okręgowy stawka dzienna orzeczonych wobec niej kar grzywny pozostaje w sprzeczności ze wskazaniem zawartym w przepisach art. 33§3 k.k. i art. 23§3 k.k.s. Dlatego też kierując się tymi przepisami a także mając na względzie fakt, że w przypadku przestępstwa skarbowego wysokość stawki dziennej nie może być niższa od jednej trzydziestej części minimalnego wynagrodzenia, które w chwili popełnienia przez oskarżoną przestępstwa skarbowego wynosiło 824 zł Sąd Apelacyjny ustalił wysokość tej stawki dziennej na kwotę 30 zł. Bez wątpliwości w ten sposób doszło do znacznego obniżenia orzeczonej wobec oskarżonej kary grzywny, którą to oskarżona powinna ponieść, tym bardziej, że oskarżona, mimo odpowiadania w warunkach art. 65§1 k.k. wyjątkowo skorzystała z dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności i w rzeczywistości tylko ta kara o charakterze finansowym będzie wykonywana, tym bardziej, że w uwzględnieniu słusznych racji zarzutów apelacji Sąd Apelacyjny zwolnił oskarżoną na podstawie art. 624§1 k.p.k. i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 23.06.1973 r. o opłatach w sprawach karnych (tekst jednolity z 1983 r., Dz.U. Nr 49, poz. 223 z późn. zm.) od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze oraz od opłaty za obie instancje.

Zauważyć też należy, iż czyny przypisane oskarżonemu M. G. (1) w punktach 3, 4 i 8 zostały popełnione w krótkich odstępach czasu, w podobny sposób a w zasadzie w prawie tożsamy sposób i to przed wydaniem choćby nieprawomocnego wyroku a przyjęte do nich kwalifikacje prawne są tożsame. Oznacza to, że przestępstwa te zostały popełnione w warunkach ciągu przestępstw z art. 91§1 k.k., za które wymierza się jedną karę a nie trzy kary z osobna, które następnie łączy się w karę łączną. Mając więc tę okoliczność na uwadze, Sąd Apelacyjny, stosując przepis art. 455 k.p.k. z urzędu przyjął, że czyny te stanowią ciąg, o którym wyżej wspomniano a tym samym za te trzy przestępstwa na podstawie art. 294§1 k.k. w zw. z art. 11§3 k.k. w zw. z art. 91§1 k.k. i art. 33§1-3 k.k. wymierzył oskarżonemu kary 3 lat pozbawienia wolności i grzywny w liczbie 300 stawek dziennych w wysokości po 30 zł każda z nich oraz na podstawie art. 41§2 k.k. orzekł wobec tego oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z handlem paliwami na okres 4 lat.

Przy wymiarze tych kar Sąd Okręgowy wziął pod uwagę przytoczone przez Sąd Okręgowy w stosunku do oskarżonego G. okoliczności obciążające i łagodzące, przy czym mając na uwadze nie tylko ilość tych przestępstw, jak i wyczerpanie swoimi działaniami tak wielu znamion różnych czynów przestępczych, ale i również wyrządzenie tymi działaniami znacznych szkód i doprowadzenie do osiągnięcia przez współsprawców znacznych korzyści majątkowych praktycznie nie było już możliwe wymierzenie kar łagodniejszych, oscylujących w dolnej granicy ustawowego zagrożenia. Natomiast złagodzenie kary pozbawienia wolności w stosunku do pierwotnie orzeczonej przez Sąd I instancji było też wynikiem pozytywnej opinii o oskarżonym, na którą zwrócił uwagę obrońca oskarżonego przekładając do akt w toku rozprawy apelacyjnej stosowne opinie o oskarżonym (k. 11354-11355). Jednocześnie ustanowienie stawki dziennej na kwotę 30 zł jest wynikiem ustaleń Sądu Okręgowego w zakresie sytuacji majątkowej, rodzinnej oskarżonego i uzyskiwanych przez niego dochodów oraz spoczywających na nim obciążeń alimentacyjnych. Z tych też powodów Sąd Apelacyjny obniżył także do 30 zł wysokość stawki dziennej grzywien, orzeczonych wobec oskarżonego za przestępstwa przypisane mu w punktach 1, 2, 5, 6, 7 i 9. Przy ustaleniu wysokości tej stawki Sąd Okręgowy miał również na względzie przytaczany już wyżej przepis art. 23§3 k.k.s., przy czym minimalne wynagrodzenie w chwili przestępstwa skarbowego popełnionego przez oskarżonego w 2006 r. (dotyczy czynu przypisanego w punkcie 7) wynosiło 899,10 zł z czego 1/30 wynosi 29,97 zł (w zaokrągleniu 30 zł).

Ostatecznie, kierując się przepisami art. 85 k.k., art. 86§1 i 2 k.k., art. 90§2 k.k., art. 91§2 k.k. oraz art. 39§1 i 2 k.k.s. Sąd odwoławczy połączył orzeczone wobec oskarżonego G. za ciąg przestępstw i przestępstwa oraz przestępstwa skarbowe kary i wymierzył mu kary łączne 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności i grzywny w liczbie 300 stawek dziennych w wysokości po 30 zł każda z nich i łączny środek karny w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z handlem paliwami na okres 4 lat.

Mając na uwadze wymiar kar jednostkowych oraz sumę wymiaru tych kar uznać należy, iż wymierzone kary łączne w zasadzie zostały ukształtowane z zastosowaniem zasady absorpcji a tym samym z korzyścią dla oskarżonego. Za takim wymierzeniem kar przemawiał tożsamy sposób działania oskarżonego przy popełnianiu poszczególnych przestępstw, tożsamy rodzaj tych przestępstw oraz popełnienie ich w tym samym bądź zbliżonym czasie. Poza tym na korzyść oskarżonego wpłynął także już znaczny upływ czasu i prowadzenie w tym czasie przez oskarżonego poprawnego trybu życia, w tym jego niekaralność.

Mając zaś na uwadze znaczną ilość tych przestępstw, wiodącą rolę oskarżonego G. w ich popełnianiu oraz łączną wartość przejętej przez współsprawców należności publicznoprawnych wymierzenie kar łagodniejszych nie jest możliwe. W związku z tym nie jest również możliwe rozważanie możliwości zastosowania wobec oskarżonego dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności (art. 69§1 k.k.).

Także jak w przypadku oskarżonego M. G. (1) podnieść należy, iż czyny przypisane oskarżonemu M. G. (2) w punktach 3 i 4 zostały popełnione w krótkich odstępach czasu, w podobny sposób, przed wydaniem choćby nieprawomocnego wyroku a przyjęte do nich kwalifikacje prawne są tożsame. Przestępstwa te zostały więc popełnione w warunkach ciągu przestępstw z art. 91§1 k.k., za które wymierza się jedną karę a nie dwie kary z osobna, które następnie łączy się w karę łączną. Mając więc tę okoliczność na uwadze, Sąd Apelacyjny, stosując przepis art. 455 k.p.k. z urzędu przyjął, że czyny te stanowią ciąg, o którym wyżej wspomniano a tym samym za te dwa przestępstwa na podstawie art. 294§1 k.k. w zw. z art. 11§3 k.k. w zw. z art. 91§1 k.k. i art. 33§1-3 k.k. wymierzył oskarżonemu kary 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności i grzywny w liczbie 280 stawek dziennych w wysokości po 30 zł każda z nich oraz na podstawie art. 41§2 k.k. orzekł wobec tego oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z handlem paliwami na okres 3 lat.

Przy wymiarze tych kar Sąd Apelacyjny wziął pod uwagę przytoczone przez Sąd Okręgowy w stosunku do oskarżonego M. G. (2) okoliczności obciążające i łagodzące, przy czym mając na uwadze ilość tych przestępstw, jak i wyczerpanie swoimi działaniami wielu znamion różnych czynów przestępczych oraz wyrządzenie tymi działaniami znacznych szkód i doprowadzenie do osiągnięcia przez współsprawców znacznych korzyści majątkowych nie było możliwe wymierzenie kar łagodniejszych, oscylujących w dolnej granicy ustawowego zagrożenia. Jednocześnie ustanowienie stawki dziennej na kwotę 30 zł jest wynikiem słusznych zarzutów apelującego obrońcy odnośnie sytuacji majątkowej oskarżonego i osiąganych przez niego dochodów. Faktycznie bowiem Sąd Okręgowy błędnie odkodował w tym zakresie zapisy wywiadu środowiskowego znajdującego się na k. 10773-10774v. Z tych też powodów Sąd Apelacyjny obniżył także do 30 zł wysokość stawki dziennej grzywien, orzeczonych wobec oskarżonego za przestępstwa przypisane mu w punktach 1, 2, 5, 6 i 7. Przy ustaleniu wysokości tej stawki Sąd Okręgowy miał również na względzie przytaczany już wyżej przepis art. 23§3 k.k.s., przy czym minimalne wynagrodzenie w chwili przestępstwa skarbowego popełnionego przez oskarżonego w 2006 r. (dotyczy czynu przypisanego w punkcie 7) wynosiło 899,10 zł.

Ostatecznie, kierując się przepisami art. 85 k.k., art. 86§1 i 2 k.k., art. 90§2 k.k., art. 91§2 k.k. oraz art. 39§1 i 2 k.k.s. Sąd odwoławczy połączył orzeczone wobec oskarżonego G. za ciąg przestępstw i przestępstwa oraz przestępstwa skarbowe kary i wymierzył mu kary łączne 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności i grzywny w liczbie 280 stawek dziennych w wysokości po 30 zł każda z nich i łączny środek karny w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z handlem paliwami na okres 3 lat, stosując tym samym pełną zasadę absorpcji.

Za takim wymierzeniem kar przemawiał tożsamy sposób działania oskarżonego przy popełnianiu poszczególnych przestępstw, tożsamy rodzaj tych przestępstw oraz popełnienie ich w tym samym bądź zbliżonym czasie. Poza tym na korzyść oskarżonego wpłynął także już znaczny upływ czasu od popełnienia przestępstw i prowadzenie w tym

czasie przez oskarżonego poprawnego trybu życia, w tym jego niekaralność. W związku z wymiarem kary pozbawienia wolności przekraczającym dwa lata nie jest również możliwe, jak w przypadku oskarżonego G., ze względu na treść art. 69§1 k.k. rozważanie możliwości zastosowania wobec oskarżonego dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania tej kary pozbawienia wolności.

Poza tym takie ukształtowanie kar w stosunku do poszczególnych oskarżonych a zwłaszcza ich zróżnicowanie w zakresie wymiarów odzwierciedla kryminalną zawartość czynów przypisanych poszczególnym oskarżonym, ilość tych czynów, jak też wiodącą rolę oskarżonego M. G. (1) w ich popełnieniu, która musiała się przełożyć na najsurowsze potraktowanie tego oskarżonego w niniejszej sprawie.

Sąd Apelacyjny natomiast nie znajdując innych podstaw do uwzględnienia apelacji, w tym podstaw branych pod uwagę z urzędu, na podstawie art. 437§1 k.p.k. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części.

Z uwagi na częściową zasadność bądź celowość wniesionych apelacji, które doprowadziły do zmiany zaskarżonego wyroku na korzyść oskarżonych, kierując się względami słuszności na podstawie art. 624§1 k.p.k. zwolniono ich od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze. Mając zaś na uwadze złagodzenie orzeczonych wobec oskarżonych kar niezbędne było wymierzenie oskarżonym opłat za obie instancje na podstawie art. 10 ust. 1 w zw. z art. 2 ust. 4 i 5 oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23.06.1973 r. o opłatach w sprawach karnych (tekst jednolity z 1983 r., Dz.U. Nr 49, poz. 223 z późn. zm.).

Z uwagi na występowanie przed Sądem Apelacyjnym na dwóch terminach rozprawy obrońców oskarżonych M. G. (1), M. G. (2) i B. B. (1) działających z urzędu i złożenie przez nich wniosków o przyznanie na ich rzecz kosztów nieopłaconej w żadnej części kosztów obrony, o kosztach tych orzeczono na podstawie art. 29 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (tekst jednolity z 2009 r. Dz. U. Nr 146, poz. 1188 z późn. zm.) w zw. z §2 ust. 3, §14 ust. 2 pkt 5, §16 i §19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie... (Dz.U. Nr 163, poz.1348 z późn. zm.).

MAREK KORDOWIECKI PRZEMYSŁAW STRACH URSZULA DUCZMAL